

Драгослав Гиле Бранковић

Чаршија

Народна библиотека
„Радоје Домановић“
Лесковац

Уредник
Весна Илић

CIP -Каталогизација у публикацији

БРАНКОВИЋ, Драгослав, 1959-
Чаршија / Драгослав Бранковић Гиле ;
[илустрације Миодраг Величковић - Мивел,
Слободан Костић]. - Лесковац : Народна библиотека
“Радоје Домановић”, 2020 (Лесковац : Делтаграф). -
150 стр. : илустр. ; 21 см

Тираж 200. - Биографија: стр. 148. - Стр.149-150:
Рецензија / Јовица Стојановић.

ISBN 978-86-80844-04-6

821.163.41-32

COBISS.SR-ID 283707916

ДРАГОСЛАВ БРАНКОВИЋ ГИЛЕ

ЧАРШИЈА

**Лесковац
2020**

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА

„Радоса Јанковић“

Има. Сл. 393740

Сл. 821.163.41-32

ТОДОР БАКСУЗ

Ја сам Тодор Илић, звани Тодор Баксуз из Лесковац, по занимање ВКВ дуњџер, зидар. Осма група. Мајстор! Мож сам ја баксуз што сам рођен 13. 03. у тринајес ха, тринајес минута и тринајес секунде у лесковачко породилиште. У петак. Мож' сам добија овај надимак зато кад се ја ускопистим да њи иљаду викав да је нешто бело, ја ћу викам да је црно, и обрнуто. Ја сам толки баксуз да сам се у Кувај родија, ја би се родија ко камила, а не ко шеик. Могао сам служим у комшилук за сушење веш, јер за које се ја уватим тој се осуши.

niwel

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

И тако размишљам зашто сам толки баксуз и кад сам испао највећи баксуз па у тој размишљање дођо и до женидбу. Руку на срце, туј немам неке велике замерке. Мож има жена, ја не. Еве трајимо си тријес године, деца нам се не дрогирав, релативно су нормална. На мајку су, приветљиви и вредни. Малко су тврдоглави и тој су повукли од мене. Једно време сам бија призетко, а како викав да се призетко и на кокошке у двориште јавља са: "Добар дан, тетке, како сте?", ја сам могао са овакав карактер ил' да легам робију ил' да си зидам кућу. Робију несам легао, што значи да имам један кроз један своју кућу. Добро и женина је. Такав је закон. Ја сам генерација педесет и неке, за заклетву Титу ја спевом стих: "Друже Тито, ми ти се кунемо да са твога пута не скренемо ... " С пут несам скренуо, ал' са мозак јесам. Потичем из богату сељачку породицу, а сад сам представник видно осиромашене радничке класе. Такој нам и треба кад несмо слушали друга Титу који је лепо рекао „фабрике радницима, њиве сељацима“. И кој смо компири силазили у град?

У основну школу несам бија лош ђак, а најбољи сам бија из историју. Као природни талент за историју, био сам члан екипе која је учествовала у квиз: „Тито, партија, НОБ, самоуправљање, несврстани“.

ЧАРШИЈА

Од школско догурасмо до републичко такмичење, а ја догура до капитена екипу. Толко сам учија од Тита да сам га почео сањам. Сањам како Тито и ја кувамо свињску главу за изгладнелу браћу и сестру, па како гу несмо докували добили смо сраћкавицу, па се Тито и ја санкамо у дрвено корито, на Неретву Јул Бринер, Тито и ја дизамо мост у ваздух! У школу у сваку учионицу изнад таблу је била Титова слика. Ми ђаци смо се свађали у кога гледа друг Тито, а учитељица нам објасни да Тито гледа у сви нас и да нас сви воли. Ја сам много заволео врховног команданта што јаше на челу колоне кроз уску стазу планинску. Бија сам ослобођен и од математику и хемију и страни језици, моје је било да се спремам за квизови. Беше ми одлично док не уписа гимназију па из природне науке наређа кечеви и двојке, а из друштвене петице и четворке, из француски један, из руски пет, а све тој што сам изучавао живот и дело Јосипа Броза од пети разред основну школу. Туј годину неје био пријемни за упис у школу, него се гледао успех. Мени испоклањаше оцне сам што не бе ђак генерације. Да је био пријемни, њекње би ја прошја математику. А због Тита ме избацише из гимназију те сам морао да ванредно завршавам средњу грађевинску у Црну Траву. Признаше ми коџа предмети из гимназију, а математку ме спремаја брат од

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

рођеног ујку који је студирао грађевину. Уз рад заврши и вишу, јер нам фамилијарно иде тај дуњђерај. Мог се кладим да су ми неки преци умешани и око зидање пирамиде. А еве зашто ме најурише. Био је обичај да у школу долазив првоборци и причав како су тепали Немци и били гладни и боси. После смо писали састави: “Мој сусрет с борцем”, а на мене неје било јасно како сам га ја срео тог борца, а у ствари са га довели код нас у учионицу. И ја напишем причу од једног борца кога сам стварно срео. Сусрет се одиграо испред селску продавницу, а у наш крај продавнице викав задруга. Е, испред задругу врчкољ људи јер поштар дели борачке пензије. Сви у тој село добивав борачке пензије сем Толу, селску пијаницу, који тај дан неје бија у село кад су Немци ваћали таоци, потрпали у камион и отерали и затворили у подрум од лесковачку гимназију. После седам дана таоци су имали срећу да ги пустив. Тола неје могао да обезбеди сведоци да је и он борац, а упорно је тврдио да је он једини борац и да је бија човек од највеће поверење на друга Тита. Наишао сам кад је Тола почео своју причу.

“Наздебнем ти ја нешто на Игман, а мени друг Стари ... Стари је друг Тито ако несте знали, а Стари смо га звали ми који смо му били најблиски.

ЧАРШИЈА

И вика на мене Тито 'Толе, ти га најбеба на овај Игман, иди малко дом, заслужија си.' Ја га питујем како ће се снађе без мене, а он вика, јебем ли га како ћу ал', заслужија си одмор. Дођо ја у село, по ноћ, да ники неје ни знаја да сам стигја. Реко на жену да исплете за мене и Врховни штаб вунене рукавице и чарапе. Ама не прође ни три дана кад у три ујутру неки чука на прозор. Двапут кратко, јенпут дугачко. Ја метак у цев од пиштољ што ми га је Тито поклонија и питујем: 'Кој је?'

'Курир из Врховни штаб.'

'Лозинка?'

Он рече лозинку, ја одзив, па га пусти у кућу, а он ми показа писмо од Тита. Познавам његов рукопис. Пише ми 'Толе, итно долази, најebasмо на Неретву. Морамо рушимо мост, а тој без тебе не можемо ...'"

Туј се један изнервира, па му рече да покаже тој писмо од Тита. Толе га погледа преко пивску флашу, натегну гу док је седеја на малечку столицку и у големо небо гледаја, спусти главу и тек тад му се обрати: „Да ти покажем писмо? Јак си ми ти првоборац, а не знаш да су курири јели писма.“

И дан-данас не знам што сам написаја овој уместо

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

да си напишем ко и сви други: „... слушали смо од друга борца како су се борили и изборили за слободу“, и не да сам добија јединицу ко врата, него су ми и татка звали на разговор, и тој у ДБ, а мене директор гимназије три дана испитувао кој ме наговорио да пишем и неје ли ме срам да ко унуче на истакнутог првоборца писујем зајебанције на рачун ослободилачку борбу и сина свих народа и народности. Све тој прође а мене експресно послаше у војску да наберем памет. Било је, отишло теле, дошло јуне.

У војску отидо како протокол налаже. Татко је делио савети, мајка плакала, а девојка се клела како ће ме чека и како ме неће никад остави. А зајеба ме, а да несам ни заклетву положија. Од целу војску ми у сећање остало предавање од земљину тежу и друга старијег заставника који држи обуку. Тај заставник је имао глас ко из буре. Кад равне „мииирнооо“, прозори пуцав. Висок, глават, у рамена ко регал. Могло би се каже леп човек да неје имао нос ко кључ од лудницу. Три броја већи од нормалан нос.

Лежимо на траву, таман смо појели маренду, паковање напoлитанке на двојицу војника и по газирани сок, по војника, са све сламку. Дође друг старији заставник.

ЧАРШИЈА

“Мииирнооо!”

Ми порипасмо ко ошурени. “Остав, не ваља!”
Ми остав.

“Увек неко зајебе у строју! Миирнооо! Тако је!
На месту вољно! Другови војници данас ћемо
учити ... о чему ћемо учити? О зе ... зе ... земљиној
тежи! О чему?”

„О земљиној тежи“, деремо се и ми.

“Врло добро!”

“Служимо народу!”

“Дакле, ако у цев топа, минобацача, хаубице или
неког другог артиљеријског оруђа ставим зрно
... и шта? Опалимо! Зрно лети и пада на земљу
јер га привлачи шта? Земљина тежа! Дакле, шта
привлачи зрно, другови војници?”

“Земљина тежа!!”

“Врло добро!”

“Служимо народу!!!”

“Има ли питања, другови војници?”

Ја се јави: “Ја се извињавам, друже старији
заставниче, војник Тодор Илић из Лесковац, ја
би да ве питам нешто.”

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

„Питај војниче, слободно питај. . Ја сам ту да ти одговорим. Питај! Само немој ту да ми се извињаваш! У војсци нема извињавања! Обрати се војнички и питај!”

„Друже старији заставниче, војник Тодор Илић. Дозволите да ви се обратим!”

„ Дозвољавам. “

“Друже старији заставниче, шта се дешава с тој зрно ако не падне на земљу, него падне у воду?”

“Хмм ... ако падне у воду ... хммм? Прво ... немој да ми буниш војску ти баксузе из Лесковац ... друго ... ако то зрно падне у воду то ће да проучава морнарица! Шта има ми артиљерци да се јебавамо с тим. Јасно?”

“Јасно, друже старији заставниче“

“Шта је јасно?”

“Јасно је, друже старији заставниче да ако тој зрно падне у воду да ће тој проучава морнарица. Што ми из артиљерију да се јебавамо с тој?”

“Тако је! Вољно! Наставите са занимањима према плану и програму. Важи за све! Нарочито за овог баксуза из Лесковац. “

Ете, тој сам запамтио од војску.

ЧАРШИЈА

После војску поче идем с дуњџери да печалим. Ја јесам баксуз ал несам глуп. Мајсторичав, што викав има златне руке, те брзо ја постадо и предузимач. Брзо и батали да будем предузимач. Зајебано ако си поштен. Газде те заврну а мајстори и радници јурив тебе за паре. А кога ће? Полакше ми да радим ко мајстор ал сам гледао да ме не заврнев за дневнице. Радејећи на једну кућу и упозна Милеву, моју жену. Доносила нам је ручак. Била је ћерка јединица од газду коме смо зидали кућу. Татко јој беше неки ћата у општину ал на неко згодно место куде се издавав дозволе за градњу, доградњу и углавном је издаваја теј дозволе по лесковачке кафане. Марина мајка што се вика домаћица. И највећа алапача у срез. Да је била пописмена сигурно би постала пиарка на неку партију. Уста да јој затвориш на дупе би проговорила.

Ред је да ви представим и моји родитељи. Татко га одамно нема, уби га нервоза и оде да се свађа на онај свет и расправља од политику. Неје бија политичар ал много је волео да расправља од политику. По занимање дуњџер ал је највише работио ко водоинсталитер. Ишја сам ја с њега да нарезујем цевке и штемујем. Под дневницу. Мајка, цел век до пемзију текстилна радница у три смене. Заједничко и на моји и на Милевини

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

родитељи је било да несу ни они послушали друга Тита “фабрике радницама, земља сељцима”, него су сељаци постали радници и ћате. И мајка ми је била обдарена за вербални деликт ко будућа прија.

Загледамо се ја и Милева и некако се деси да са феријалци одемо на море у Рогоч, код Омиш. Тој је близу Сплит. Коједа ви причам?

Ми млади, море, ноћно купање ...

И еве, трајимо тријес и неку годину. Деце, комата три, једна ћерка и две девојчице. Баш тако, после Вишњу, добисмо близнакиње Дуњу и Лозицу. Кум је тео таква имена а кум неје дугме.

На свадбу се сватови потепаше и тој нема никакве везе што су моји из партизанску а женини из четничку фамилију. Несу се потепали око музику него је неко на некога бија швалер или па швалерка и од једну интимну, личну ствар прерасло је у колективну, масовну тучу. Млада уместо да баца бидермајер она баца пиксле. Море и оманда у главу, ни кривог ни дузног шефа сале. Ја сам попија пет, шес шамара а да несам ни видеја кој ме бије. Кум је три дана на шију носија слова и број

“Југопластика, 44”. Папуче субиле од младину јјку јер је на свадбу дошја на штаке, на леву

ЧАРШИЈА

ногу ципела а на десну папуча. Он се клео да му је неки у онуј гужву украја папучу ... Ма, кад је тој било! Углавном сем туј хаварију на свадбу живело се без већи потреси сем што си је мене терао баксузлук ал због тој неје трпела породица ил неје колко ја.

Прво брачно вече због чињеницу да ми је таст остао без уво провели смо у болницу. На срећу конобар је нашао уво у овал с прасеће печење, ставија у лед и донеја га у болницу те таст неје остао чуљав.

Кад прођоше прве трауме од немио догађај на свадбу оправисмо се и ја и жена. Нарочито жена. Солидно сам ја зарађивао тако да она остаде домаћица мада је завршила средњу медицинску ал се онесвешћувала кад види крв па је одустала од каријеру.

Вучев се дани, летив године и тако дође и 1993. Инфлација до небо. Новчанице с толко нуле да ги мож бројиш цел дан. Више се исплатило да с' теј паре лепиш тапете него да за теј паре купиш тапете. Плате су биле у милијарде а већина је живела ко тешка сиротиња. Неки и загаздеше. На разлику у курс. Мањина се бавила са крупан шверц а већина са ситан шверц. Од дуњђерај нема вајда. Стаде работа. Постадо и ја ситан шверцер.

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

Три пута недељно сам ишао у Куманово а двапут у Бугарску. По цел дан по возови и аутобуси, спијем на једно око, једно време поче да видим себе како се враћам из Бугарску док ја идем у Македонију. Претворио сам се у животињче с дигитронче уграђено у мозак. Колко је тој у денари, а колко у левови, колко у марке ... Које може там да се пренесе а које отуд донесе, да се преживи до следећи одлазак.

Стојим на једну ногу по шверцерски возови, гужва ко у градски саобраћај по Београд, дувамо један другом дим у очи, пије се брља, подригује на посебну саламу и кавурму.

Јенпут међу нас окорели шверцери, у воз збуњени и гурани уђоше господин и госпђа. Види се да несу из наш свет. Фини људи. Не могу се начуде да у воз нема место а уредно су купили карту на шалтер.

“Ја не памтим овакву гужву сем кад смо ишли сину на заклетву у војсци. У Марибору. Толика је гужва била да смо стајали од Загреба. Мој супруг је добио шећер.”

“По коју цену, госпођо?”, љубазно се распитује један шверцер.

“Мислим на шећер у крви. Од нервозе ...”

ЧАРШИЈА

“Нема проблем, вика други, еве ја имам лекови за шићер. Можете на кутију а продавам и на таблу. Оригинал из апотеку у Пловдив. Скићав нервозу за час!”

“Нека хвала.”

“Карте! Карте на преглед!,” дере се кондуктер, нервозан што има и контролу па сад мора да издава карте. Без контролу сам му ћушнеш неку сићу и набере си тако охо хо, па трк код дилери по марке. Овај пут му послали контролу, бесан кондуктер ко нешприцан. Госпођа уредно показе карте.

“Даље! Ослободи пролаз! Карте на преглед!”

“Изволве, господин кондуктер. Карте за мене, жену и половин карта за сина.”

“Кој ти је син? Овај?? Па овај је и војску одслужио! И овеј карте не важе!”

“Како не важе? Зашто да неваже?”

“Истеко им рок!”

“Немогуче.”

“Могуће!”

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

“Мора да је грешила госпођа на шалтерима. Мора да важе.”

“Е не мора!,” заурла кондуктер, па кад увати да буши карте. Направи конфети од њи.

“Леле, брате, луд ћовек сто посто. Ауу, избушинђавле карте наћисто.”

Питује мене имам ли карту ја му викам да немам.

“Е сад ће имаш!”

Кад увати да писује, ћаше исцепи блокче с карте. Љут. Уместо да узме паре, а да не писује карту, сад мора због контролу да изда карту. Даде ми карту, ја гу погледа и реко му да ће мора пише нову карту јер је погрешија.

“Које сам погрешија? Плаћај карту, не ми глуми мангупа”.

“Оћу ја платим карту. Ал од Лесковац. Ти си написао од Ниш. А ја путујем од Лесковац.”

“Докажи да путујеш од Лесковац. ” Оћу, чим ти докажеш да путујем од Ниш.”

Морао је да пише нову карту. Кипти од бес. Пропао му бизнис план за тај дан.

ЧАРШИЈА

Јенпут су нас укачили у поштански вагон! Неки седив на под, неки стојив... Добро је кад нас несу утерали у теретни вагон. 'Бем ти деведесет и трећу! Пуу, пуу. Не поновила се!

И тако дођем из шверц, стискам зарађене марке у џеп, балдисан, с душу у нос, сажвакан понос а на госпођу до секс! Ја на очи не видим, једва се заплакнем, једем ако има нешто и заспим а још несам ни главу на јастук ставија. Жена се нешто пригуркује уз мене, уздише а ја ркам. Ујутру нервозна, све јој смића. Још уобрази да имам швалерку. Полудела. Ја једва мог постигнем и њу да подмирим кам ли па да швалерку имам. Немам ја стандард за швалера, а ни карактер.

Зајеба и да кува. Питујем гу које има да се једе и реко ву да сам гладан ко вук, а она ми вика да има мармелада па да намажем на леб.

“Несам гладан ко Црвенкапа него ко вук! Које има да се једе?”

“Има супа од прекјуче па гу подгреј. И стрпи се. Ђу збрчкам нешто сам да ми се заврши серија.

Одо да подгрејем супу. Ја се сад извињавам на гадљиви. У супу длака за Гинисов рекорд.

Стави јој длаку пред очи и питујем гу чија је овој длака? Кад увати да плаче. “Шта ти је бре? Несам те тепао, несам те пцовао, што плачеш?”

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

“Како да не плачем кад си раније говорио да ме толко волиш да би ме целу изеја а сад ти једна длака смета!”

“Леле, куде те нађо међу толке? Што се неси удала за прву будалу на коју си наишла?”

“Па и јесам! Само боље да сам се удала за црног ђавола него за тебе!”

“Е, тој не може!”

“А зашто не може?”

“Зато што је брак између блиски рођаци строго законски забрањен! Затој!”

Несам гу ућуткао са ови аргументи. Уста не затвара иако сам ја одустао од расправу. Ломоти двеста на сат. Растропала се ко отворен прозор. Ко да је у Скупштину. Бабала, бабала ...

“Ја сам једна тешка крава кад сам се удала за тебе!”

“Које си ти?”

“Крава!”

Одма сам гу закуцао међу рогови. Кад се врати из несвес питује ме што сам гу ударија.

“Зато, срећо моја јер ја све у живот мог поднесем ал неки да за моју жену вика да је крава, у стању сам да га утепам!”

Први и задњи пут тад сам ударио жену. Сад се за тој и затвор лега а раније је спадало у обичајно право. И треба да се лега апс. Срамота је да се бије жена.

Много је тешко да будеш човек. Нарочито ако си женско.

Одма сам се покајаја, ал’ несам могја да се извиним. А опростила ми је тек кад одо у Русију да радим. Бар мислим да јесте.

Удари немка и стиска, од динар правимо два и сва срећа доби понуду од једног предузимача да работим у Русију. Сочи, на обали Црног мора, Јужна Русија. Кад чу које паре мог да се зараде, мени потече вода на уста. Под услов да с плаћање буде све у реду. Рачунам, знам куде си и од који си па ће се и наплатимо. Предузимач ми рече да оформим групу од шес људи, два зидара универзалца, један тесар што зна да зида и три физикалца. За мене знам да умем кућу да направим од темељ до кров ал треба наћем још једног таквог. Сети се за Ђошу из Црну Траву, с њег сам и војску бија. Он ме и прозва Тодор Баксуз

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

од онај дан кад је заставник држао предавање од земљину тежу. Тесар Тома из Живково је добар мајстор, ал пије ко Рус. Да је глумац ил књижевник звали би га боем а овако ће умре ко пијаница. Добро, реши да поведем и њега, имаја је стра од мене а и рекја сам му да води рачун да не буде после расправа. Обећа и, да не верујеш – одржа реч, на работу трезан, после се урока, ал на градилиште функционише.

Одо до Ђошу. Такав ми треба што од малтер зна да направи живи мајмунчики што мрдав с реп. Објасни му о чега се ради, колко се мож заради, да се ради шес дана у недељу, спавање у изнајмљену кућу, три оброка и плус маренда. Мож се ради и у недељу, плаћа се дупло па Бог неће замери.

“Важи, вика Ђоша, ћу идем. А с чија кола путујемо?”

“Каква те кола спопала? Путује се с авион. ”

“Онда си тражи другог. Много се плашим од авиони. ”

“Да л’ се плашиш од летење?”

“Не плашим се од летење него од падање! Горе високо, доле ниско ... зајебано, брате.”

ЧАРШИЈА

Убеђуј га да иде, он час оће, час неће ... И убеди га. Боље да нисам.

Толко се напи на аеродром од стра да на ноге није могао да стоји. Тројица смо га уносила у авион. А он тежак ко кит убица. Толко ме јако стезао за руке да сам морао да га апем да ме пусти. У авион га смести до мене. Напуни две кесе а да несмо ни кренули. Гледам га, не мог да верујем да је тој онај исти зајербант из школу и војску. Тресе се ко да га је ударила струја, и тој онај скупа тарифа, добија боју ко да је три дана мртав.

“То ... То ... Тодоре! Које писује на онај слова што жмиркав? Не ли пише да су терористи подметнули бомбу?!”

“Помери се с место! Пише донт смокинге. Да не пушимо”.

“Попушили смо га ми чим смо ушли у овај авион! Леле, леле!”

“Кој ти је мој? Не лелекај!”

“Погле! Па слова жмиркав! Које сад пише?”

“Пише да се вежемо.”

“Ај ме вржи ти. Ја сам се укочија од стра.”

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

Врза га. За толко смо другари. Авион рула по писту, он не дише, авион се вину у ваздух а он поче с кукњаву: “Леле тато, куку мајко, јао бато ...

Авион увати правац, а он не престаје: “Куку чичо, стринке, тетке ...”

Гледам кроз прозор, ни облак нема, авион лети мирно а Ђоша се одврза и ене га трчи по авион и не престаје с викање “Упомоћ! Давајте ми падобран! Спаси нас Боже! Прво мене па децу и жене! Има ли адвокат у авион да пишем тестамент? Дајте ми попа да се исповедим! Мајсторе, кочи машину да изађем! Чувајте ми Југославију!”

Везаше га, накљукаше с лекови, те се смири.

“Ти, Тодоре, мислиш да сам се ја тики такој успаничија. Ти неси видео да је пилот мртав пијан ушао у авион и плус понео пиће ... ”

“Куде си бре ти видео пилота, па још и пијаног? А?”

“А онај у униформу што прогура колица пуна с пиће?”

“Јао ... неје, бре, тој пилот него стјујард”.

“Стју ... стјујард? А кој је па тај?”

ЧАРШИЈА

“Ама, исто ко стјуардеса само мушко!”

“Лепо. Значи овде има и педери?”

Батали да му даље објашњавам. Несам ни морао јер га савладаше лекови па се успава. Успава се и ја. Поче сањам. У ствари и не сањам него ми се у сан приказује како сам пошао у Русију. Близнакиње лажем како ћу се брзо вратим а уговор на шес месеци и ако оћеш денги мора га одрадиш. Старија ћерка је била на студије у Ниш па смо се испоздрављали преко телефон и прекину ми везу кад поче плаче. Ко и ја. Отишо сам рано ујутру да ме не чујев овеј малечке, тек су биле пошле у предшколско.

Жена ми ставила главу на груди, плаче а глас јој се не чује. Сам сузе низ лице.

“Не плачи. Не идем у рат. ”

“Чувај се ... ”

“Оћу ... пази на децу ... и чувај се и ти ... и извини за оној што те удари ... ”

“Пусти тој ... јављај се ...

Мени у гушу нека грутка, оћу да се угушим, стегло ме у груди .

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

Пољуби жену у образ, на брзину, отрго се од њума и побего. Чу како пљусну вода поза мене. За срећу. У срећу гу!

Осети бол у ребра. Пробуди се. Тој ме Ђоша ударио.

“Тодоре, брате, притерало ме ... куде је овде клозет?”

“У двориште! Оћеш да те изведем?”

“Не ме зајебавај! Куде је? Пођи с менеда ми показеш. ”

“Ма немој! Да нећеш и да те замијем?”

Показа му у кој правац да иде. Неје знаја да тој ради на вакум па још притиснуја дугме док је седеја и етега са голо дупе трчи између седишта и урла: “Пропадооо!!!”

Пропадо и ја од срамоту. Које стра направи од човека ...

Свашта сам се нагледао у туј Русију. Баш свашта. Да се балерина у пензију толко заљуби у неког што је сишао с надморску висину преко иљаду и песто метра, да не мож више замисли живот без њега. Толко га воли да ће исече вене ако гу он остави. Воли га до задњу рубљу. Полудеше

ЧАРШИЈА

дуњђери начисто. Забравише да дом имав жене, децу ... Донекле ги и разумем. Многи од њи су први пут видели да женско бричи ноге. И не само ноге. Него и шишке испод мишке. Па кад чујеш: “Миљенкиј мој, голупћик, дарагој ... как ја тебја љубљу. Ој! Ој!” Збогом памети.

Оно, кад Рускиња воли, она воли. Од Рускињу никад неће чујеш: “Не мог данас. Сутра ћемо. Пусту ме, глава ме боли. Ћути, деца спавају! Ја да ти тој радим? Како те неје срам да ми тој предложиш?”

Јок бре! Рускињу никад не боли глава. И нема сутра ћемо него сад и ну давај! Ааааај, какаљин, камаљај, аааааааааа!!! Ој.

Недељом смо могли да радимо а могли смо и да не радимо. Туј недељу било неко црвено слово у календар и правац кафана. Напи се један земљац, равно му све до Сибир. У кафану коју је газда за време наш боравак двапут прошируваја уђе лепотиња од женску. Да гу је моја баба видела рекла би јој исто што и на моју жену док ми је девојка била: “Ћеро, тој се не луфтира, тој се запира!” Овај контузовани од вотку зинуја у њума ко сом на бућку.

“Но, ти ! За чем ти так смотриш у мења?”

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

“Сестро, ћу ти дам дваес долара да ставим руке на њи!

Пружа руке и мртка с прсти тако да је јасно куде оће стави шаке.

“Што ти думају? Да ја така женшчина?”

“Не думају ништа! Ћу ти дам педест долара!”

Поче она да размишља. Па тој је тад била просечна плата у Русију.

“Но, ладна...”

Приђе дуњђер. Чича. Ич га срам неје. Стави шаке куде је тео, топи се од милину и вика:

“Леле, леле! Леле.”

“За чем ти кричиш, дурак?”

“Леле, сестро слатка, куде да нађем педесет долара? Куде?”

Много незгодно кад стар човек полуди. Кад полуди млад, бар му цел живот у весеље прође ал кад полуди стар, мислим кад се заљуби, е онда да извините на израз, најебе начисто. Ко мајстор Станко. Ситан, са шпицаст нос, кривоног и зрикав. Затеко га један дан у врло необичну

ЧАРШИЈА

позу. Мислим на градилиште. Држи у висини груди, у једну руку мистрију а у другу руку циглу и не мрда. Море, не дише! Поглед му пичи у два правца, загледао се негде ко Тито у будућност. Ја се накашља. Он се тргну.

“Тодоре, кад је ушла у собу, гола, ко снег да је паднуја, тол’ко је бела била! Ја гу љубим у једну сиску, па у другу ... па гу питајем ... мmmm ... цмок, цмок ... што гу је муж оставија ... цмок, мmm, цмок ... а она ми одговара да је она њега оставила. Ууу, мmmm, цмок, цмок ... а што си га оставила ... цмоооок! Зато што је много пија вотку, вика ми она. У, срећо, мmm, цмок, цмок, ја ни воду нећу пијем!! Мmmm ...”

А тад је мајстор Станко имао преко шесет године. Он неће ни воду пије! Полудео од љубав, заљубио се ко млад тетреб у рано пролеће. Плакао је ко киша кад се враћасмо за Југославију. Много се секираја како ће се Људмила снађе без њега. Кад му видо жену и мени дође да плачем.

Ретки међу нас донесоше и паре дом. И уместо да моја жена буде срећна што се врну, њу интересује како је било у Русију.

“Баш ме интересује које ли све работио по туј Русију?”

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

“Врни си језиче у паниче! Што је било, било је!
Ни ја тебе не питујем које си све работила док
сам ја бија у Русију.”

Повреди кичму у Русију. Дешава се тој на
грађевину. Колко да пазиш кад оће да се деси
оно се деси. Падо од скелу. Дирек на главу. Сва
срећа, неје било високо. Остадо непланирано
још месец дана. Малко се излежува у болницу.
Носија сам онуј гипсану крагну око шију.

Више и не видо овија што сам бија с њи у Русију.
Чу да се Ђоша врнуја с воз. Неки си одведоше
Рускиње с њи, чујем да су неки радили по Црну
Гору а неки стигли и до Канаду, а неки су и остали
у Русију. Ја са тај бел свет и работу по њега несам
имао срећу. У Русију сјеба кичму, у Шведску ме
протераше, а у Немачку сам га најебао до балчак.
Да кренемо редом. Од Русију сам вам причао.
Што се тиче Шведску ... протеран сам на правди
Бога. Ни крив, ни дужан. Ал' прво да објасним
откуд ја у Русију, па у Шведску. Немачка је посебна
прича. Тој што ми се десило у Немачку не би волео
ни на најгорег душмана да се деси.

Радио сам у грађевинско предузеће “Црнотравско”.
Поче пропада ко и све туј деведест и трећу годину.
У фирму једва дочекаше да ми дав неплаћено.
Тако одо у Русију. У Шведску имам брата од

ЧАРШИЈА

рођеног ујку. Он се тамо оженио са Швеђанку, Елизабету. Брат је сваку годину долазио у завичај са жену Елизабету. И обавезно би провели два, три дана код мене у гости. Много смо се поштовали и волели. Е, он ми написа неко гарантно писмо а ја си па узо неплаћено од фирму и све би било у ред да несам тео да поједем прасе за Божић. Да га извртим на ражањ, па јабуче у уста, першун у уши и зна се куде иде папричица. У туј Шведску, по тија супер маркети има све. Има саламе од какве ти не врсте, шунке, качкаваљи и које ти не све. Све умотано у целофан. Мож' једеш и целофан. Исти укус има! Ал' нигде нема прасе! Живо. Рече ми један другар да потражим прасе у продавницу за кућни љубимци а теј продавнице се викав пет бојс шоп и у њи има свакакви љубимци. Папагаји од малечки до големи, анаконде, гориле, пиране ... Запели да ми увалив прасе из Вијетнам. Ма не долази у обзир! Откуд знам какав укус има. Једва дођо до нормално прасе. Розикаво, осам кила жива мера, одокативно гледано. Дадоше ми и огрлицу са канапче. Изведо га из радњу, оно врти с реп, шетамо по паркови. Куде да га чувам? Сети се. У кадун! Практично, хигијенски. ЕУ стандард. Привикавам љубимца на процес шурења. Сваки дан му дизам температуру на воду за степен до три. Дотера за кратко време до осамнајес кила жива мера, одокативно. Дошло

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

време да се растанемо ја и љубимац. Поведо га у опроштајну шетњу око три ујутру, држим га за прњку, да не сквичи. Из чисто хуманистички разлози приступим давању анестезије. Опичим га са дршку од месарски нож у чело. Да га занесвестим. Да се не мучи. Ама, несам га ни рецнуо кад чујем: „Тииинииии, нининиии, тини, вијууу, вију!“

Кола за хитну помоћ уз две патроле милицију. Несам стиго да кажем ни а, обукоше ми неку кошуљу што се закопчава на леђа. За цирка пола сат убацише ме у собу, а она тапацирана. Три дана да удараш с главу у зид неће се улубиш. Онда ме одведоше у собу с голи зидови, на средину асталче, а на асталче стона лампа. Угашена.

Уђоше четворица у собу. Један у одело на штрафте и тој је бија тумач. С њега један паташон у бело мантилче, слушке око гушу и чукче с челичну дршку и главу од кувану гуму. Тај је бија доктор. И двојица билмеза у беле мајце и панталоне, а на босе ноге навукли кломпе. Прекрстили руке на груди и не скидав поглед од мене. Чувари на доктора. А доктор ми испитује рефлекси с оној чукче и ич нема лаку руку. И дан данас, после толке године, колено ме боли кад се мења време. Укључише лампу, оћораве од светлост, поче се

ЧАРШИЈА

знојим. Ушао сам у туј собу бел ко креч, а изашо сам црвен ко рак.

Питују ме преко тумача: “Да ли сам дете разведених родитеља и не ли су ме тепали у главу ко малечко дете? Зашто мрзите домаће животиње? Да ли сте сексуално настрани?” Ја у чудо! Крстим се и с леву и десну.

“Ма да л’ сте ви нормални? Па несам ја клао човека него прасе! А тој је код нас Срби народни обичај! Ја сам купио прасе да га једем а не да га онодим! Експресно су ме протерали са забрану боравка доживотно.

Још горе сам прошао у Немачку. Там ме оправи да идем женин брат. Он је радио у Дојчланд, па се вратио да улаже капитал у земљу. Кад је видео куде га и код који улаже, брже боље се вратио у Немачку са изгубљену вољу за било какав бизнис у родну грудну му. Е, он ме препоручио за работу код неку бабу у Минхен. Он је једно време радио код туј бабу у кафану. После уфатио неку везу па се запослио у струку ко електричар. Сад већ има своју фирму. Кад је на време отишја ...

Доби ја адресу. Стиго. Кућа на два спрата, више дугачка него висока. На први спрат кафанче, а на други собе за издавање и бабина гарсоњера. Има

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

она и стан у центар град, ал' је више у гарсоњеру због работу. Кафану је наследила од мужа који је прднуја у чабар пре двајес године. Све ми је овој испричаја шурак и још ми рече ради све што ти фрау Елза каже док се не залебиш. Јави се на бабу. Уфати ме за руку и одведе до купатило. Разуме да треба да се окупам, па да једем, па арбајт, па шлафензи. И оде.

Купатило ко пола рукометно игралиште. На полице триста компири. Сапунчики, шампончики, пешкирчићи, кремчићи. Окупа се ко да је субота, а беше петак. Уживанција. Само, баксуз, забравија сам торбу с чисте ствари на први спрат. Видим ја на врата, закачено нешто бело, чупаво. Мантилче за после купати. Обучем се и поче тражим бабу да гу питајем које треба радим. Нема гу баба нигде. а ја огладне од бањање. Тек у једну собу постављен астал ко за свадбу. Раскош! Од пиле млеко и пиво у ... конзерве. Кобасице из сви делови на Немачку, печене малецке кокошке, колачи. Навали ти ја. Изгуби сваки срам. Кркам ко да сам на славу. Изгемчи се од једење. Ај, да ицепим једно пиво, па да тражим бабче, кад чујем "Ком! Ком!" Окренем се и кад тад несам шлогирао, нећу никад. Баба гола голцата! Смеје се са порцелански зуби, показује ми с прст да дођем и вика "Ком, ком ..."

"Кој, бре, ком? Нећу ком! Никс ком! Неси нормална! Унуче ти мог будем! Бегај, Сотоно!"

ЧАРШИЈА

Не вреди! Баба се острвила и шлус! А шуро, шуро! Овој ти нећу забравим док сам жив! Овако ли да се залебујем?! А баба зазубила ком, ком, па ком, ком. Добро, бре! У реду! Ком! Да прескочимо бруке моје. Ништа није вредело. Ни бабина машта, ни гледање поучне касете. Избаци ме баба ко куфер. Хинаус, раус, шнел!

Ја правац јавна кућа. Да видим да л' је до бабу ил' до мене. До бабу је. Лакну ми. До бабу је. С први воз се врати дом. Малко је фалило да ми жена добије тврд ћутек кад рече да јој неје јасно како се несам снашао а њен бата јесте.

Ја сам бија члан на културно уметничко друштво "Леминд".

Какве тој има везе с бабу из Немачку? Има! Како па нема. Пет, шест године од случај "ком, ком", КУД "Леминд" је гостово по Немачку. И у бабин град! Минхен. Испаде да има слободно место у аутобус и ја пођем. Наговорим ја неки другари из фолклор да ми правив друштво па правац бабина кафана. Питујем конобари куде је баба, тј. газдарица.

"Баба капут. Умрела пре три године. "

"Па, кој је сад газда?"

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

“Господин са брковима. Онај господин за шанком”.

Ми погледасмо господина за шанком. Из авион се види да је господин Турчин. Не мога се уздржим. Елегантно одшетам до шанк.

Оштро га погледам и питујем га:

“Значи тако? Оманда бабу?”

“Вас?”

“Не нас! Бабу! Како те неје срам? И сад си ти газда? У, де! Само да знаш, малко је фалило да ја будем газда!

Од како повреди кичму гледам да уфатим неку полаку работу. Несам више за дуњђерај. Неје лака работа у дуњђерај. Куде лака! Отишла кичма у аут са све живци. Ради се откако искочи сунце па док не зађе. Почели укључујев и рефлектори. Рмбаш ко коњ, вучеш ко мазга сецаш ко бивол, живиш ко куче. Бије те и ладно и вруће. Које ти вреди што те викав мајстор? Штрокав, с жуљевите руке, купаш се у зној, на суву рану. Радиш на море, зидав људи хотели, кућерине, море ти при дупе а ти немаш време да угазиш у њега, а камоли да се окупаш. Таква работа. У работу гу. Добро, неје лоша зарада. Ако те не прејебев с исплату. И дан-данас мени тешко пада тој одвајње од

ЧАРШИЈА

породицу. Видим да се жена привикла. Више ме и не испраћа кад идем у печалбу. А раније ... устане пре мене, кафа ме чека на астал, погача у релну, сузе у очи ... Што се тиче децу ... на децу је главно да се врнем жив. С паре.

Јенпут се не јави да долазим дом, а и рачунам које се има јављам, знам да су си дом. Жена и мора да си буде дом да чека домаћина. Дођем дом, кад га дом ники нема. Рачунам деца су у школу, ал' куде је жена? У тај ма из спаваћу собу чујем карактеристични звуци. Онија звуци. Ко у филмови што ми ги баба из Немачку пуштала на касете. Ал уживо! Леле! Кад ми удари крв у мозак, у очи, у нос ... Па ја ли да крварим гаће по бел свет, висим ко мајмун по скеле а она да прави оргуље! Изби ме алегорија по цело тело! Не знам које ћу сам са себе! Излетим из кућу и улетим у башчу, а у башту парадајз. И притке! Гланц нове. Ја сам домаћин човек. Ишчупам у онај бес пет, шест и улетим у спаваћу собу ко цунами! Па кад уватим да бијем! Они ровев, кукав, ја изломи притку, уфатим резервну па удри још јаче. Умори се. Изађо напоље да уватим тајм аут, па да наставим да ги бијем док ги не убијем! Руке ми се тресев, немог цигару да запалим. Тек чујем отвори се капија од авлију, а на капију моја рођена жена! Пуне руке с торбе и цегери.

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

“Тодоре, ти ли стиже? Благо мени. Кажи драгичка.”

“А?”

“Кажи драгичка, глувчо! Дошја ти брат из Шведску са снајку Елизабету. Легоше у нашу спаваћу да одморив од пут.”

И дан-данас не говорим с брата, а на снајку Елизабету ич неје јасно зашто у Лесковац ломив коске, кршив носеви и ишчукујев зуби кад се муж и жена онодив. Има срећу те ме не тужише због насиље у породицу. Елизабета би ме тужила, ал бата неје тео да не пуца брука по чаршију. А брука је пукла. Због моју жену палаверку која је у поверење рекла на сестру које се десило, а сестра у поверење рекла на ...

До пемзију имам још седам године по најновији закон. Какве су пемзије има радим док сам жив. Ал прво да гу дочекам. До тад, радуцкам по малко, мајсторичав сам па удем и с керамику, а сад намештав плоче по тротоари по цел град тако да има работа. Само сам се утовии преко сваку меру. Срце прерипује а уфатило ме неко мртвило да ми неје до ништа. Жена ме натера да идем код доктора, а ја код доктора несам отишја откад ме је онај амза с чукче по колено удараја да ми испитује рефлекси.

ЧАРШИЈА

Доктор ме испрегледа са слушке, написа ми упуту за све и свашта и вика ми: „Мораћете, господине Тодоре, хитно да почнете са дијетом. Сигурно сте тежи једно двајес кила него што треба. Под хитно да попустите!”

„ Оћу, докторе. Еве и жена ми вика откако смо се узели: ‚Тодоре, много си тежак човек’. Попусти малко. Оћу да попустим ал’ како?”

“Да не једете масно, избаците пиће и да што више шетате ...”

“Докторе, шетам ја од деведесет шесту, па ништа ...”

“Знате шта, господине Тодоре, гојили сте се двадесет година, а сада би хтели да вам буде одмах боље. Не могу промене преко ноћи. ”

“Знам, докторе, да не мог промене преко ноћ, него се питујем кад ће ми сване. ”

“Само ви упорно шетајте и држите дијету и биће вам боље. ”

Рачунам да доктор зна које прича. Еве, на дијету сам и шетам. Шетам по чаршију, одем до Чаџија у ресторан „Чаршија“ на кафу и размишљаам од све које ми падне на ум. И увек извучем исти закључак, а тој је да сам голем баксуз. Никако да

видим светло на крај тунел. Мој другар Жорж из Грделицу ми је казао да сам ја толки баксуз да црне мачке кад ме видив оне бегав од мене да им не пређем пут. И саветовао ме да не рипам од срећу ако видим тој светло на крај тунел него да прво проверим да неје воз.

Тако шетам, занео сам се у размишљање и судари се са комшију Трајчета. Врнуја се из Аустрију па би да дозида још један спрат на кућу. Питује ме мог ли ја да окупим екипу за туј работу и колко би тој коштало. И још ми рече да сминем код њега у понедељак јер преко викенд иде да бере печурке с фамилију. Пита га мог ли пођем с њега у печурке.

„Можеш, кој ти брани.“

Рачунам да је тој брање печурке спада углавном у шетњу, а нећу будем дом да се са жену расправљам око даљински за телевизор.

И пођем ти ја. Пошја и Трајче с жену, седам-осам децу, све једно другом до уши. Пошло и куче Баки, куче на Трајче, црно ко газда. Сви се покачисмо на таљиге, а вуче ги коњче, шугаво ко да је прележало тифус. Ама, ко да је снимало “Битка на Неретву”, са „Валтер брани Сарајево“. До шуму је било десет километра а стајали смо

ЧАРШИЈА

три пут да се коњче издува. Поред кола трчи куче Баки. Стигосмо. Трајче испреже коњче, а оно седе од умор.

“А бе Трајче, знаш ли ти да разликујеш које су печурке отровне а које несу?”

“Шта ме брига! Беремо ги за брачу Италијани а не за нас. “

“Ти ниси у винклу! Озбиљно те питујем.”

Знаћи ти сумњаш у моју струћност. Ма секирација, ја сам ти струћњак за печурке.”

Почесмо да беремо. Ја више шетам, јер од печурке распознавам само вргањи, ал’ видим да се жена му Касандра и Трајче разбирава која је каква печурка. Отишли смо на сабајле а направи се већ подне. Мени почеше да завивав црева. Куче Баки побеже од мене. Мисли да завивав курјаци. Путујем Трајчета кад ће једемо а он вика да можемо кад оћу. Ја за јело ништа несам понео јер ми он рече да ће он обезбеди једење. Питујем Трајчета које ће једемо, а он ми вика ће једемо пећурке.

“Ја кад ги спремим, мртва уста да ги једу.”

“Море камен ти у сирење! Језик прегризо!”

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

“Тодоре, не се плаши. Овако чемо ... заложимо ватру да правимо жар, фрљамо плек преко жар.

Кад пећурке буду готове дајемо ги на Баки, ћекамо десет, петнес минута и ако Баки мрда с реп фики, фики и ми чемо јести пећурке.”

Ја си у себе мислим ако не мрда с реп, ће једем коњче.

Море, вргањ на плек, са мрвка со ил вегету, па тој је прсти да полизеш. Ово сам закључио после десет минута чекање да видим како ће се понаша заморче Баки. Орасположи се па дадо неку кинту за кило-кило и соци за децу и Трајчетову жену. Посла Трајче сина Дениса у селску продавницу која неје била много далеко, а са сина Дениса пође и куче Баки. Донесе Денис кило-кило и соци. Оладисмо га у извор за мање од минут, толко је ладна вода била. Исцепимо шприцер док кажеш бритва. Посла Трајче сина да донесе још кило-кило.

Враћа се Денис. Без куче Баки.

„Леле, Девла, ауу даје, Баки умро наћисто! Баки мерелто дате!”

Кад смо чули да је Баки умро и ми смо умрели од стра! Почесмо мењамо боје од сиво бледо до

ЧАРШИЈА

зелено. Ја наби руку до лакат у уста да повраћам. Ноге покршисмо док стигосмо до таљиге. Оној коњче па живнуло једва га наватамо да га упрегнемо. Трајче тако крвнички ошину коњче да смо полетели. Ни дан данас несам сигуран да су се сва деца укачила. Чини ми се да сам ко чуо: „Тате, станиђавле, нане качињђавле, станиђавле!“ Ма какво станиђавле! Трајче је толко ударао коњче да се оно од ванредни напори онесвести испред капију од болницу.

Улетесмо у ургентни центар, дигли смо галаму до небо.

„Доктори, сестре, брачо! Помагајте! Ми смо јели пеђурке, Баки јео пеђурке! Баки умро! Ми че умремо! Јао, Девла!!“

Те га доктор. Ставио руке у Ф на бокови, искривио главу и чкиљи у нас. Па кад ровну: „Тишина!!!“

Ми тишина моментално.

„Ко је видео да Баки умро?“

„Денис! Денис!“, развикасмо се ми ко да ће нас Денис спаси.

“Тишина!“, раздра се па доктор.

Ми, па тишина.

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

“Мали, питује га доктор, Је л’ тај Баки пуштао пену кад је умро?”

“Није пуштао пену на уста.”

“Аха, хмм ... па како је умро?”

“Умирао је тако да га је газио камион који је ишао у рикверац да паркира испред продавнице.”

Једва смо удржали Трајчета да не одробија рођено дете.

Од тај дан не би јео печурке па с пушку да ме терају. Огадише ми се за сва времена. Ко да сам се родио да ме прати баксузлук. Куку, Тодоре, леле, Тодоре ... Ал’ овој све до сад неје ништа према тој како сам прошја на једну свадбу. А не! Нећу ја ништа да причам него ћу приложим изјаву дату у својству сведока и оштећене стране. Ову изјаву несам давао ја него Демир Бајрамовић, шеф оркестра “Трећа смена”.

“Овако је било госн судија ... Оћи да ми испадају ако лажем. Била је велика свадба. У баракама. Тесно двориште, па је барака изашла мало на улицама. У поћетку је све било лепо и весело. млада је била највесела, а исто такође и младожења. Знали су шта их ћека прво веће. Кум је долазио из Швајцарску и све је лепио

ЧАРШИЈА

швајцарци на ћело од певаћа. Веселе је било на врхунцима, а онда катастрофа! Кад је улећао таксиста са две иљадама на ћас! Кроз центар на баракама. Како ушао, тако изашао, ни добар дан, ни довиђења! На лицино место је правио карамболу да је било крви до коленима и није се разликовало ребро од клавијатурама. Дизала се коса на главама од ужаса!

И молим, госн судија, да уђе у записник да је десно од мене било појаћало и Тоза басиста. После га нигде није било ни Тоза, ни појаћало. А појаћало је моје! И још нешто, госн судија, Душко је свирао контрабас. Контрабас смо нашли на вр' дуд, а Душка још тражимо!"

Где сам ја у ову причу? У такси. Ко путник. Излетео сам кроз шофершајбну! Ја сам своју изјаву дао после дужег боравка у болници. Прикопчан и на инфузију и на тансфузију. У кому. Делио сам се са душом и дружио с анђели. Прво је бија мрак, а онда светлос, бела и прозирна. Онда опет ал' за кратко потону у мрак. Постајем свесан да умирем. Нема страх, само ми жал, много, много жал. Онда ко да је неки укључија телевизор а на телевизор гледам свој живот а немам даљински да променим програм. Слика јасна, чиста ко кристал, ал' се филм врти од назад. Од како сам у такси, па пролаз кроз бараку а људи летив у небо, Лудмилу

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

како улази гола у собу, видо и бабу из Немачку како ставља зуби у чашу, снајку Елизабету без зуби, прасе у каду ... Филм се убрза а слика пун колор, са чист звук и без рекламе. Видо и како идем у војску и моју жену ко младу, децу како полазив у школу. Видо и мене како идем у школу, полажем пионирску заклетву са црвену мараму око гушу и плаву капу на главу, док друг Тито гледа у мене. Филм поче да сецка, слика да се губи и још видо деда како сече крушку. Смића, туј треба зида кућу. Удара деда са секиру и плаче. Он гу је засадија. Плачем и ја. Мени је деда прву крушку даваја. Сад гу сече. Беше пролеће, крушка у цват, како деда удари са секиру, цветови полетив ко лептири. Забеле авлија. И опет мрак. Осети како ми сузе идев низ лице и прошапка "Немој, Боже, не узимај ме, молим ти се, рано ми је ... "

Пробудио сам се из кому после петнајес дана. Мож' се каже да сам сишао с небо на земљу, јер су горе одлучили да ми још није време. Ја сам код себе приметио да сам добио теј параненормалне способности, теј натприродне могућности ко што је биоенергија, способнос да предвидим будућнос. Одлучио сам кад већ имам тај од Бога дат дар да га искористим за лечење људи. Ја не наплаћујем своје услуге. Добро, ако неко оће да части ја му не мог' забраним. Зашто да вређам људи?

Не иде да лечим људи ко Тодор Баксуз па сам
искористио законско право да променим и име и
презиме. Ја се од данас зовем Срећко Здравковић.

ПРИЧЕ ИЗ ЧАРШИЈЕ

ШАЛА

Шала је мала експлозија људског духа.

Шала је истина која не заболи добре људе.

Шала је отварање врата расположењу.

Шала је моћно оружје којим се побјеђује глупост.

Шала разгали људе, однесе мрак из глава и испред очију, побиједи мргуде, отјера тмурне мисли, помогне болесним да бар за тренутак забораве бол. Шала извуче најљепше што људи носе у себи - осмијех. Сваки осмијех озари дан. Шала је благодет, шала је мало људско чудо.

Они који се шале увијек се прво шале на свој рачун, на своје мане, слабости. Они који нас насмијавају, уздижу бар за кратко изнад тешкоћа суморних дана имају посебан дар. Носе у себи понекад несвјесну потребу да помогну људима на начин који никога неће повриједити. Тај хумор је здрав, добро дошао свугде, јер сви га разумију, прихвате, отвора сваку добру душу, пронађе златну нит доброг расположења. Духовити људи су мисионари среће и племенитости. Када се појаве, њихова аура испуни цијелу просторију,

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

подигне се адреналин, сви се ораспложе, чекају нестрпљиво прасак који ће им откључати срца, насмијати до суза. Духовити људи су драгоцијени, њих треба чувати од хуља и бараба који би да им затворе уста, спријече их да шире позитивне таласе. Лоши људи и лоше власти се плаше звонког смијеха и радости. Шала има прикривени механизам да људе послије здравог смијеха потакне на здравије размишљање. Шала носи у себи тајни код чије одгонетање даје одговор како се борити засвоје циљеве. Шала не исмијава људе, она указује на оно што не ваља, одређује пут како да се људи боре против лоших људи, лоше власти и лоше атмосфере. Шала омогући да се о лошим људима и лошој власти кажу важне ријечи које оголе њихову природу, одузму им моћ које се људи плаше. Шала је паклена клопка за лошу власт чија моћ није у добром раду на општу ползу већ извире само из ауторирета функције коју обављају. Шалите се. Док се шалите има наде за вас.

Зоран Куртовић

БАБА ИЗ НЕМАЧКЕ

Ја сам ти толки баксуз да црне мачке бегају од мене, а попови се вађају за дугме и викају-пу, пу, баксузе! Голем баксузлук ме потерао кад сам бија на привремени рад у ондашњу Западну Немачку. Шурак ми среди папири, а ја кукам: А бе, шуро, како ћу ја у Немачку, кад не знам Немачки? Ништа се ти не секирај, вика ми шурак, само говори полако и све ће те разумев. Обесише ми картонче на гушу и написаше на њега -ЛИБЕР СТРАССЕ ДРАЈ ЗИБЕН УНД ЦВАНЦИК МУНХЕН. Убацише ме у авион. Три пут сам бљувао док стигосмо у Мунхен. Стојим ја на аеродром у Мунхен, а гужва ко на роштиљијаду у Лесковац. Сети се како ме саветовао шура. Полако викам такси-тахи. Кад стаде један. Пријатељу, питајем га полако, мож ли ме пребациш до ... па му показујем адресу на картонче око гушу. Нема проблема, само да ставим кофер у гепек, вика он. Уђо у такси. Он ми нешто прича, а ја га ништа не разумем јер много брзга. Ја да прекратим време питајем га: “Пријатељу, а ти ли си из Мунхен? Нормално, све полако. Не, вика он. Ја сам из Врање. Па што онда говоримо немачки?”

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

Радио сам у туј кафану 26 сати дневно (устајао сам 2 сата раније). Чинило ми се да срићам себе како се врћам од работу док идем на работу. Само арбајт, арбајт, шнел, шнел! Зинуло ми дупе за паре, а никакав трошак несам имао. У кафану ли ћу гладујем. Ни у пиће несам био у мањак. Спавао сам у поткровље од бабину кућу. Баба, фрау Хелга је била власница од кафану. Истина, она ми је одбијала од плату за преноћиште, ал то сам надокнадио на бакшиш. Узмем плајваз па ставим математику. Израчунам, да ако не умрем од работу за 10 година могу да направим кућу, ишколујем децу и да на жену купим ташњу, зимске чижме и материјал за сукњу. И она има душу. Мож би и било тако да ме газдарица један дан не позва у њен стан. Стан је бија изнад кафану, а моје поткровље изнад њен стан. Једно 300 квадрата и тој без да рачунамо терасе са ковано гвожђе. Баба турила шминку ко да гу је с мистрију стављала, а ће гу скида са шпаклу. Уста ву лаштив ко семафор на црвено. Накинђурила се ко новогодишња расвета, трешти на њу злато, да жмиркаш ко сојка на југовину кад гу гледаш. Прича ми које треба работим, ја стојим мирно ко у војску и климам с главу ко коњ на празне јасле. Бајагим гу све разумем. Оно нешто и разумем, већ сам целу годину у Дојчланд. Укапира ја да треба променим неки осигурачи у разводну

ЧАРШИЈА

таблу, заменим прегореле сијалице, углавном све неке ситнице. И идиот ће заврши туј раду. Истина, ја сам дунђер ВКВ-е осма група, ал имам златне руке и мајсторичав сам, па овој што треба урадим ми дође чиста зајбанција. Још ми даде паре унапред. Цалензи бите. Алес гуте, вика она. Данке, реко ја, а у себе се чудим откуд она познава мог деду Гуте. Можда отуд што је он бија у заробљеништво, а по године би реко да је вршњак с бабу. Баба ми показа куде је купатило да се обањам после раду, а после бањање да одспавам. Арбајт, бањензи и шлафензи. Душевна баба преко сваку меру. Ко да је Лех Валенса, а не успешни капиталиста. Остави ме тако баба да арбајтујем, а ја развличим и измишљаам раду, јер ме баба преплатила. А она гу нигде нема. Сигурно у кафану заводи дисциплину. Никад се неје драла. Само састави обрве и стреља са очи. Да пусти малецки бркови, била би иста ко њен земљак. Реко ли вам да је баба родом из Аустрију? А? Реко ... Ја заврши с раду и одо да се бањам. Неје ми до бањензи, ал мора се слуша фрау Хелга, јер ми још шура казао да све радим како ми она нареди, иначе ме има намава док трепнем. Ал то док се залебим, а после могу и нађем другу раду.

Уђо у купатило, а оно големо ко пола игралиште за кошарку. Сапунчићи бели, розе, плави, жути,

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

шампончићи разне врсте, помаде и кремови у неограничене количине. Мож самоуслугу да отвори. Пешкири велики, мали, чупави и меки да не удем да опишем. Толко ги има да мож дарујеш 300 свата. Када велика, јазгузи и ради на дугмићи и бије воду ко гејзир у Сијаринску Бању ... Окупа се ко да је била субота, а беше петак ... баксузни. Заборавио сам да пре бањање понесем чисте гаће. Не иде на чисто и намирисано тело да облачим прљав веш. Вртим се ко заулав, гол, кад видо на врата окачено мантилче за после купање. Баден-баден мантилче. Нађо и папуче и искида се од смејање. Папуче имава очи, уши и зубићи. Папуче-зајци. Розе ко чупаво мантилче. Притего се са учкур у исту боју, вртим канапче, ламнав уши од зајци папуче и дерем се-Гроссе Муттер! Фрау Хелга! Чисто да јој се јавим да идем на шлафензи. У тој викање налетим на кујну, а у њу астал велик ко у гостинску собу у село. Постављено ко за влашку свадбу. На астал од птицу млеко. Франкфуртска кобасица са кисел купус. Мунхенска кобасица у сопствен сос и још нека јела за која ни дан-данас не знам како су се звала. Колачики и Моцарт кугле. Реко ли да је баба из Аустрију? Из неко село поред Беч. Наједо се ко да сам штрајковао глађу месец дана. Проба од све а за крај остави пиво из конзерву. Сети се, први пут кад сам га пио, три сам бација док сам

ЧАРШИЈА

то једно попио. Мислио сам да је бомба. Кад сам укапирао да је пиво, уживао сам. Таман отвори пиво, пшшш ... кад чујем иза себе: -ком, ком ...

Окрену се ... Тад кад се несам шлогирао, нећу никад ... Баба стоји гола-голцата. Пупак ву међу сиске. Смеје се с керамички зуби и вика-ком, ком! Нећу ком, никс ком, најн ком, нон пасеран. Вива ла револусион! Бежи, бре, вештице од мене, анатема на тебе, пу, пу, сотоно! ... Ал не вреди. Уфати ме баба за руку, води ме кроз ходник ко мајмунче. Скину керамички зуби и убаци ги у чашу. Гледам зуби у чашу, они ми се смеју, а ја плачем.

Тој кад баба стави зуби у чашу вика се безбедан секс. Пљесну баба с руке, утули се светло. Укључи се музика, све нешто дахћу ммм, аххх, мххх ... Баба поче да плеше сама са собом. Вештица. Гурну ме у кревет. Он воден, а ја не знам да пливам. Баба има машту за извоз, а ја се одузео од стра. Па пљесну с руке. Соба засија, а баба донесе коферче на које писаше-сам свој мајстор у сексу. Кад га отвори не мога да верујем које све човек може да направи. Извуче неки каблови, па кад ме тури на струју ... И дан-данас се не сећам које је била анода, а које катода. Варничим ко експеримент од Николу Теслу. Две године ми је требало да исправим косу. И тој неје најгоре.

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

Баба обложила зидови с огледала. Ставила ги и на плафон. Двајес бабе а ја сам. Борим се ко Брус Ли у бабином жбуну. На живот и смрт ... Ма, ни тој неје најгоре. Баба има асму, па не знам дал се гуши ил ужива. Има боцу с кисеоник и маску а ја се гушим на нижу надморску висину. Бабо, дај мало и мени кисеоник, ич ми неје добро! Наљути се тад баба, побесне и избаци ме онако голог на улицу.

Поче да бегам онако гол низ Мунхенске улице. Са ветром у коврџавој коси. И налетим на геј параду. Пет иљада њи, њега и њу а ја тужни сирак међу вихорове без игђе икога. Гледам ја параду а парада гледа мене и облизује се ... Углавном, само да вам кажем - не журите много са улазак у Европу, јер је Европа већ дубоко ушла у нас. И тој много боли у п. м.

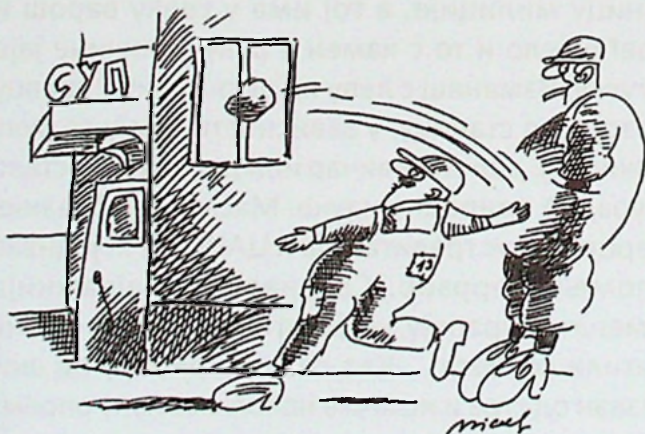
КАМЕН

Лежим у кревет већ три дана, не што сам ленчуга, него што ме боли кичма, па завијам ко вук на зимски Свети Јован. Кад ме штрецне свитке ми искачав испред очи. Истина је да здрав човек има иљаду жеље, а болестан само једну, да оздрави. Поче размишљам како да дођем до паре, јер ако немаш паре за тебе не важи да је здравље највеће богатство. Које да работим, а да се не ознојим? Не што сам ленчуга, него због кичму. Глава ће ми се распукне од размишљање. Мисли, мисли и смисли ... Ћу се бавим са алтернативну медицину. Има да лечим од камен у бубрег.

Метода А, бр. 1. За почетак, станеш испред станицу милиције, а тој има у сваку варош и повеће село и то с камен у руку величине јаје од гуску. Изманеш с леву ил десну руку у правцу прозора од станицу, у зависности с коју се руку служиш, тј. дал си левичар или десничар. Остало ће урадив природне науке. Маса пута убрзање, инерција плус гравитација и ЦАНГР!!! ... једнако изломљен прозор. Сад наступа најважнији моменат у терапију, не бегати! Јер кога су па они уфатили кој бега ... Кад се они приберу од шок изазван од стра и искочив напоље са пуну опрему

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

за интервенције и поставе логично питање: “Кој разби пенџер?”, ти им мирно и достојанствено кажеш – Ја. Не би било лоше да им у циљу убрзавања од терапију поменеш мајку, сестру а може и жену ... Следи интервентна интервенција и од камен од бубрег ће ти остане песак и тој толко ситан, да не мож се ни малтерише с њега ... Наставити терапију са пиво у што веће количине ... Метода Б, бр. 2 ... Одеш с камен-величина и облик описани у методу бр. 1, на митинг, где се народ дере уаааа и живео, док један за говорницу манда с руке и тропа ко отворен прозор. Сад гледаш да потрефиш баш оног што држи говор право у челенку и онда чекаш да те узму у третман гориле што чував мајмуна. После кратку и ефикасну терапију неће ти остане ни песак, а камоли камен ... Ипак препоручујем прву методу, јер су ти људи ипак школовани у Сремску Каменицу.

БАРАКА

Радећи представу “Дуњђери” неке приче су од импровизација нарасле као квасац и тек су сада када су стављене на папир добиле коначан облик. Док и ако их неко не искористи на сцени или у некој серији. До тада нека их у Чаршији.

Овако је било, госн судија. Оћи да ми испадав ако лажем. Ја сам шеф на оркестар који је тад свирао на свадбама у баракама. Јесте, госн судија, свадба је била у баракама а како је двориште било тесно дотићна барака је излазила мало на улицама. У поћетку је све било весело и сви су се веселили, а млада је биле највеселији гост. Знала је шта је ћека то веће. И младожен је био весео јер није био глуп ћовек. И он је знао шта га ћека. Че броји паре са жену. Кум је долазио из Швајцарску и ударао је нашега певаћа са 500 евра у ћело а певаћ се смејао јер ништа не боли ако те ударају с толке паре у ћело. “Знаш ли ти ону “Ој, Мораво, село моје равно ...”

„Куме, за те паре гу пливам леђно, и тој за зимски Свети Јован“. А онда катастрофа! Кад је улећао таксиста са две иљаде на сат! Кроз центар на бараку! Како ушао, тако изашао, ни добар дан, ни довиђења. На лицуно место је правио карамбол.

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

Није се разликовало ребро од клавијатурама. Хармоникаша је возио 150 метара на хаубама, а он је падао горе доле, а деца су викала: „Ау, тате! Ау, маме!“

Молим госн судија, да уђе у записник, лево од мене је стајао соло гитариста и појаћало. После га нигде није било, ни гитариста, ни појаћало! А појаћало је моје!

Ја сам свирао соло трубу. Кад ме ударао такиста измоментално сам гутао писак! Срамота ме да објашњавам како сам га врачо назад. Што се тиће Мику контрабасисту ... Контрабас смо нашли на вр' дуд а Мику још тражимо.

Ето тако је било госн судија, да те не гледам ако лажем. Ја се извињавам ... јел' ушло у записник да је појаћало моје...

В Е Р А

Деси се да због посла неки пут не будем кући да са породицом прославимо зимског Светог Јована. Тада одем до цркве која је у месту где радим или у близини и запалим свећу за живе и мртве, пожелим срећу и здравље мојима и самом себи, да имамо посла и... ништа више. Кад сам кући увек је било овако: поп Света нас све пробуди јер је субота и сви смо кући, жељни сна. Прво подигнемо ролетне да се видимо, поређамо око стола и чекамо да крене песма. Ја, као што је ред нудим свештено лице кафом и ракијом, али он то увек љубазно одбије, јер види се да је у журби, иако се он труди да то не покаже. Парохија велика, а од деведесетих је почела навала новокопонованих верника, тако да никада није било више посла за нашег пароха.

Запали свећу, тамјан, а у чаши црно вино ... и поче обред сечења колача. Долазио је и да свети водицу. И увек у журби. Увек? Не баш увек.

Те године нисам био код куће кад је поп дошао да обави службу. Прича почиње лупањем на улазним вратима, јер је звоно било покварено. Ја сам га намерно покварио из жеље да избегнем

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

непотребне разговоре и сусрете. Размишљао сам и испоставило се да сам у праву, јер кад неко притисне тастер, а не чује звоњаву, он лепо одустане од уласка у дом. Тако сам избегао досадни комшилук, Јеховине сведоке и разне анкетаре. Да не помињем активисте свакојаких партија. Само онај коме си баш потребан, кад не чује звоно лупа на вратима.

“Ко је?”

“Отац Света, комшинице драга!”

-Оче, можете ли доћи касније, још се нисам ни умила!”

“Нека, кћери, сачекаћу!”

Жена је на брзину опрала зубе, умила се, везала косу у реп, није стигла ни да се нашминка и отвори врата.

“Добро јутро, оче Свето!”

“Добро јутро. Где је домаћин?”

“Негде у Војводини. Ради.”

“Лепо, лепо. Нек је само посла. Кад се враћа?”

“Крајем јануара ... Само да подигнем ролетне ...”

ЧАРШИЈА

“Нека, нека ... баш је пријатно.”

Љубазна као увек, домаћица га понуди кафом - он прихвати ... сад не могу да се сетим какву је кафу пијо, али знам да није одбио ни ракију. За њу знам да је шљивова, и то она за виђеније госте.

Док слушам супругу како је протекло чинодејствовање замишљам слику топле дневне собе уз пријатан мрак.

“Значи, домаћин ради ... а деца како су?”

“Добро, отишли су за викенд код деде на село.”

“Добро, добро ... кога нема, без њега се може.”

И док се испија кафа и ракија, пали се свећа и тамјан, а на вратима се појављује моја мајка са рукама на боковима и каже:

“Ајде, попе ћати, па да се ми оправљамо са работу кад си нас већ пробудио!”

“Ооо, и госпођа мама је ту!”

Онда поп ухвати ритам који има и кад сам ја ту, обави службу и на уобичајено “колико треба” одговори са: колико се може, и оде даље да свети водицу или сече колач, јер не могу тачно да се сетим којим поводом је долазио. Само ми

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

је остала притајена мисао -да ли би журио да госпођа мама није била ту?

Престао је да долази код нас кад сам га питао да ли може да му се уплати на жиро рачун његово долажење или ако не може да ми потпише признаницу на његово “колико се може”.

Што се вере тиче, за себе кажем да сам фолклорни православац, тј. славим јер сам славу преузео од оца, а он од свог и тако вековима уназад. Славимо наравно и Божић, Ускрс, а недељом никад не радим. Хоћу да кажем да поштујем обичаје, али никако не могу да прихватим чињеницу да нисам прави Србин, ако нисам православац. Нећу више ништа на ову тему да кажем, осим чињенице да су и Копти у Египту православци, а нису Срби. Нервирају ме и неки атеисти и агностици, који траже од верника да докажу да Бог постоји са оним “Да ли си ти видео Бога?”

На наставничком колегијуму неке средње школе (знам које, али радије би да не саопштим ту информацију) директор сумира резултате, али са низом примедби на рад целог колектива, осим његовог. На сваку његову примедбу професор техничке наставе коментарише са “Боже, Боже, шта прича овај човек!?” И тако, директор примедбе, а професор “Боже, Боже ... “ После

ЧАРШИЈА

десетог помињања Бога, директор сав црвен у лицу дрекну:

“Добро бре! Шта си запуцао са тог Бога? Да л толко верујеш у њега? Да л си га видео да постоји?”

“Директоре, нисам видео ни твоју жену голу, ал чврсто верујем да има све што жене разликује од мушки! Верујем да има!”

Просто. Вера је кад верујеш и не треба ти да било коме доказујеш да верујеш.

ОТАЦ

Мој деда Бошко је био вредан, поштен и писмен човек, а псовао је за три кочијаша. Памтим, а имао сам тек око шест година, кад год дођемо у село, ја трчим да му дам паклицу “Драве” без филтера, он ме стави на крило, цупка ме и прича. Не могу да се сетим шта ми је причао, али још чујем његов глас. Баршунести тенор, мало прозукао од дувана. Ја сам био његов први унук од најстаријег сина Владимира и сходно томе његово мезимче. Кум ми је дао име Драгослав, а бака је то као да је Рускиња преправила у Гиле. Било јој компликовано то Драгослав, па је настало Драган, Драгиша, Гиша ... гили-гили-гили - Гиле!

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

Град сам први пут видео кад сам пошао у школу. Основна школа “Петар Тасић”, а у Подворце. Општина Лесковац. Учитељица Смиља Стошић, лепа и крупна жена, или се мени онако малом и скупљеном од страха учинила крупнијом него што јесте. Рекох ли да је деда Бошко псовао и да је сам могао да изда енциклопедију српских псовки у неколико томова? Опште је познато да ми прво учимо дете да псује, а после га бијемо зато што је безобразно. Мој деда је био задужен за моју едукацију у смислу очувања народне традиције, а мајка није смела да ме пипне јер је деда ставио вето на идеју да ме неко удари. То су оба родитеља обилато надокнадила кад сам због школе упознао светлости града.

Од деде сам научио и гесту, опште познату, са стављањем леве руке на десну у пределу лакта, а онда савијањем десне руке преко леве настаје стилска фигура која може да се обогати са: ово ће добијеш од мене или експлицитно, еве ти к ... Деди је било много смешно кад ја ово радим, али није било смешно кад сам ово показао учитељици. Нисам стигао ништа да јој кажем, јер се брзином светла створила код мене и распалила шамарчину да сам изгурао друга из клупе. Од тада нисам никада савијао лакат и опсовао. То је било на првом часу, а кад сам дошао кући још

ЧАРШИЈА

сам на левом образу имао отисак учитељичиних прстију. Сад кад пишем ово пада ми на памет да сам много касније са Богољубом Митићем Ђошом урадио Двд-и “Црвен бан је бан” и да је разлог томе и да се ослободим стреса који сам доживео као ђак првак. И дан данас псујем само у представама. Деда Бошко је само једном дошао у школу да види унука. Свратио до града да заврши неку работу, па пошао да обиђе сина и снајку. Кад је чуо да сам у школи на брзину је попио кафу и дошао у школу. Још сам био првак. У одељењу је владала тишина, нешто смо цртали, кад се зачуло куцање на вратима.

“Напред, рече учитељица ... ” а и ко би други кад ми нисмо смели реч да кажемо док нас учитељица не би питала да јој одговоримо. Немојте мислити да је моја учитељица била нека вештица. Далеко од тога. Ја сам био једини кога је она ударила за те четири године.

Врата се отворише и ја угледах мог деду. Држи шешир у руци, са широким осмехом, гледа по одељењу и не види ме, јер се кријем другу иза леђа и само ми је једна мисао у глави, да ће учитељица да му каже да нисам добар.

“Изволите, друже ...”

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

“Ту ли је Гиле?”

“Молим? Извините, који Гиле?”

“Како који? Мој унук Гиле!”

“Има ли ваш унук презиме?”

“А то! Бранковић ... Драгослав Бранковић, а ми га викамо Гиле.”

Од тог дана ја сам и за учитељицу био Гиле, као и за цело одељење, па онда за школу и насеље што је и нормално за Лесковац, тј. да имаш надимак.

Ова прича има наслов Отац, а ја се распричао о деди ... Па да оправдамо наслов ... Мој отац је завршио основну школу у Косанчићу, а средњу у Нишу. Рекао је деди да би уписао машинску школу у Нишу и деда је рекао следеће:

„Добро. То је добра школа. Твоје је да учиш, а ја ти плаћам стан и храну. Значи само гледај да на време завршиш, а ја ћу поднесем сви трошкови. Имаш срећу да нас ослободиоци нису ослободили од све.“

Деда је пре рата имао што под оранице, виногради и шуме близу сто ектара. У Косанчићу је имао вуновлачару као ортачку фирму и у свом власништву вршалицу. Онда су 1945 дошли ослободиоци и ослободили га од свега тога. У рат

ЧАРШИЈА

је мобилисан 43, а демобилисао се као капетан и није ни поднео захтев за борачку пензију.

Тата је кад је дошао на полугође рекао да је најбољи у школи, али да му је ђачка књижица остала у Нишу.

“Заборавио си књижицу у стан?”

“Јесам, ал веруј ми да сам најбољи. Професор ми каже да имам таленат и да уз рад могу далеко да догурам ...”

“Значи, књижица остала у Ниш. Чекај бре, како ти професор рекао? Ваљда су наставници у средње школе? Професори су на факултет.”

“Да л сам реко професор? Мислио сам наставник.”

Дошло и друго полугође. Тата отишао за Ниш, а три данакасније отишао је и деда. Само што га шлог није ударио кад су му у машинској школи рекли да се његов син Владимир исписао из школе већ после месец дана и да је поднео уредан захтев са све сагласношћу родитеља. Нису знали да му кажу да ли је уписао неку и коју школу, те је деда ишао од једне до друге. Прво у Гимназију, јер је Влада много волео да чита. Онда у медицинску, јер је много волео женске. Није га нашао ни у хемијској, економској ... Уморан и

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

слуђен ушао је у кафану да мало одмори ноге, смири живце уз ракијицу, кафу и цигарету.

“Синко, упита конобара, има ли у Ниш још нека школа сем ових ...” и наброји све које је обишао.

“Ааа, има! Глумачка.”

Отишао је деда и до глумачке. Јесте његов син био најбољи, али деди су ти глумци били неозбиљан свет, нешто што нормалан човек не би требао да ради. Кад се завршила школска година, а мој отац опет заборавио књижицу, деда га је пробудио у цик зоре и реко му да ће данас да праве туглу. То му дође ко велика цигла од блата у који се убаци слама па се гази цео дан док се не направи маса која се ставља у калупе и суши. Користи се за прављене ограда, штала, а и кућа. Слама боде, ноге су у ранама, једва чупаш ноге из блата и душа је у носу, а ради се од сабајле, па док падне мрак. Дан дуг, летњи. Мој отац је једва преживео тај први дан, али уследио је и други, трећи ...

“Тата, па докле ће да правимо туглу? Да нећеш кинески зид да правиш?”

“Синко, ће правимо све док не упишеш машинску школу! Ће гу правиш цел живот ако се не испишеш из онуј школу за глупи август!”

ЧАРШИЈА

Ђале се исписао и испрчао ми је ову причу после моје одлуке да се бавим глумом и свим оним што она подразумева.

Деда је, као и мој отац, прерано отишао, али знам да против моје одлуке не би имао ништа јер унуче се највише воли. Још ако је прво, па мушко.

БАБА ЂУРЂА

Уморан од тезги, отишао сам у село да у природи мало себе доведем у ред. И психички и физички. То и иде једно с другим. Мој посао је гужва велика, звоњава телефона, галама деце пред представу. Сусрети са разноразним људима и прича, прича без краја и конца. Богу хвала ја волим свој посао и са радошћу га радим али ужелео сам се тишине и зато правац завичај. Направио сам студиозан план боравка у завичају. Прво сам јавио чичи да долазим, тј. да заложе фуруну да не ухватим упалу плућа. Добро је да је чича са породицом остао у селу да имам неког у завичају. Је л' Тито рекао земља сељацима, фабрике радницима? Није рекао сви сељаци у град. Да се вратим ја на свој план: пет км пре подне и пет предвече брзе шетње, алкохол у било ком облику НЕ, а и

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

цигарете. Знам да ћу све ово испоштовати јер сам дао реч самом себи а не иде да себе лажем. Максимално избегавање друштва и тиховање. И на крају као прво одмах почети са писањем текста о пророку Милојку из Лесковац и В. С. Караџића.

Прва три дана је и било како сам планирао а онда ... Кренимо редом. Сваког дана сам писао, идеје су навирале и мислио сам да ћу завршити причу о пророку Милојку из Лесковац а успео сам да направим концепт и урадим пар скица.

Овако: Вук Стефановић Караџић долази 1820. из Беча у Брзу Паланку и ту упознаје старца Милојка из Лесковца који тврди да је видовит и да види у будућност до 2020. Вук у то и не верује и радије би да запише скаредне песме које Милојко зна.

“Овај ћопави само би да оноди крчмарице младе и заболе га кривак што сам ја видовит!”

“Ја луђег старца од овог Милојка не виђех! Тај ништа не хтије рећи на ползу отечеству док литру ракије не попије и пола јагнади не изије!”

“Не иде да на испошћена црева да причам мрсне приче а не могу ни трезан. Срамота ме јер сам ја један домаћин човек.”

Онда Милојко условљава Вука да мора да запише и пророчанства и осмислио сам их неколико

ЧАРШИЈА

пре него сам на неко време одустао од писања и вратио се у град.

Србијом ће кад намавамо Турци прво да владају кнежеви а после краљеви и после њи један троструки и доживотни ког ће уроче у неку кућу са цвеће. После њега ће се мењав разни и необавештени и обавештени и сви ће јашев тутку да гу не искршив. Турци ће се врну ко неки тајкуни.

Лесковчани ће измисли поголем вашар од Светоилијски и тој на Широку чаршију и ће се чури дим до Ниш. А један што пише песме ће се дере како на малечку столицку седимо и зевамо у големо небо.

И једно малецко село ће измисли голем вашар и тамо ће свирив трубе ноћ и дан и све ће се тој вика бренд, а у ствари је вашар.

Вука је више занимало да запише неку безобразну песму и ја сам написао следеће:

“Вуче, пиши

... Зора сам што неје

Туј на кууре

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

Јоште дремка снашка Вемка.

Записа ли? Јеси? Е, читај!”

Вук се искашља и прочита:

“Зора свити

Ту на кити

Јоште дрема снаша Вема”

“Чек, чек ... Ја ти нисам тако казао.”

“Овако је лијепше ...”

“Ма немој! Па ти ли си Вема па знаш како је лепше?! И зашто ти НЕ ПИСУЈЕШ КАКО ТИ ЈА ЗБОРИМ А НЕ ЧИТАШ КАКО ЈЕ НАПИСАНО?!”

И таман ме кренула писана реч кад сам због непредвидљивих догађаја баталио писање и отишао из завичаја.

Умрла је баба Ђурђа. Барем се чинило да јесте. О томе ћу писати кад се доведем у ред. Психички.

Та баба Ђурђа је била жена змај а и биографија јој је бајковита. Рођена 1948. године ко девето дете од Ђурђа и Драге Лазић, добила је за кума друга Тита. И име Слободанка мада су је од колевке звали Ђурђа, јер је од колевке била налик на

ЧАРШИЈА

прабабу Ђурђу. Крупна, главата са криволиким очима. Баби су редовно стизали рођендански поклони од кума. Отац Ђорђе би се кисело смешио поштару кад би му доносио пакет јер је у дубини душе био за краља и отаџбину. Као такав је и '41 приступио четницима а као крајње прагматичан мења кокарду за петокраку '43. Жена му Драга изродила дванаесторо деце од којии је деветоро остало у животу и свеједно јој је било да ли јој је муж четник или партизан. Само да је жив и здрав.

Откако је постала свесна да јој је друг Тито кум, мало се Слободанка, алијас Ђурђа, поче правити важнијом но што јесте, а и околности су јој ишле на руку. Наиме како је била срамота да Титово кумче понавља она успешно заврши и основну школу и то са одличним успехом. Факултет је једва завршила, а и са осамнаест година престадоше да стижу рођендански пакети. Мада, руку на срце, већ јој се од четрнесте године нису свиђали јер кум никако да пошаље неки новац већ књиге које није ни читала и воће које је јела али пара није било. Запослила се у граду, стекла пензију и вратила се у завичај. У породичној кући од деветоро њих сада живе потомци Ђурђа и Драге Лазић, а то је најмлађи син Ратомир са женом Љубицом и сином Зораном и снахом Кристином.

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

Ту су и унчад Горан и Весна. Остали су расути по белом свету. Какве ја везе имам са породицом Лазић? Скоро никакве али ће нам се ускоро укрстити животи кад се сложе неке коцкице које ће дати мозаик достојан хорор филма високе холивудске продукције.

Прво је баба Ђурђа требало да се представи, што она и учини а потврди се стављањем огледала на уста и немањем отиска даха, тј. огледало оста незамагљено. Обавештен је поп као и МЗ (месна заједница). Било је и бдење и појавио се проблем ко ће ископати гроб јер по обичју то не раде чланови фамилије. Једва нађоше двојицу који нису у сродству а и они кљакави и никакви и већ пијани. Кад неко рече: “Добро је да је Гиле (то сам ја) дошао да помогне око копања”.

И ево ме на челу тројке у цик-зоре идем према гробљу са крампом на рамену.

Како је мој завичај такав да козе пасу под ручном, требало нам је скоро сат да стигнемо до гробља. Све зарасло у коров, травуљину и трње. Једва нађосмо место где треба да копамо. Прекрстисмо се и добрано пописмо баба Ђурђи за душу. Пљуну у шаке и само што ударих крампом два три пута, кад зачух: “А не копај ту аветињо аветна! Е, а ђе ту, аууу ... А ту ми лијежи ђед Радоје! Мак се

ЧАРШИЈА

кастигу ено два мијетра улијево!” Преда мном кочоперни старчић са два ордена на сакоу. Витла штапом и чудом се чуди како могу да копам по гробу његовог ђеда.

“Ама откуд ја знам где ти лежи деда?!”

“А како не знаш јадан не био?”

Е ту ми пуче филм!

“А што би знао? Копам где су ми рекли ови људи. Је л’ сте ви сигурни да копамо где треба?”

“Ма копај! Пусту лудог Вука! Сваки пут кад неког сахрањујемо он прича како му је ту баш ту укопан деда!”

Ја наставих да копам, па кад се уморим неко од копача избацује земљу а све пијући за бабину душу а наше здравље. Онај деда оде све гунђајући како нас треба побити а мени душа у носу. Одвикао сам се физичког рада а и укапирах да само ја копам а она двојица наизменично избцују. Ухватих се и ја за лопату, а њима уступих крамп, уз поглед који убија. Ништа није лакше ни избацивање земље, али чисто за промену. Направисмо паузу. Звезда упекла, а тек једанаест сати. Пописмо ону ракију, а ја сиђох у раку да избацитим земљу. Таман на време, јер видимо да је погребна поворка на пола пута до гробља.

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

Још две три лопате и готов посао. Набацих земљу на лопату и учини ми се да видим ... није ваљда? Јесте ... лобања! Ледени жмарци прођоше ми низ кичму а уста се осушише. Осећам како ми коса ко игле штрчи увис. Вриснуо бих од страха али ме срамота од ортака у послу. Они ко сви пијани трућају нешто о политици а ја се укочио. И не знам зашто ја се сагох и узех лобању. Да ли од ракије или се пробуди глумац у мени те ја ставих лобању на руку коју испружих тачно испред мојих земљака. Како су били сели лобања је била тик њима уз лице.

“Бити ил’ не бити - питање је сад!”

Јој, тај њихов поглед!

“Да није ово ђед Радоје?”

Уз синхронизовани крик (ААААА!!!) скочише на ноге лагане и ударише тутањ све једног другог престижући, и то у моменту кад је погребна поворка улазила у гробље.

Пројурише поред пратње без намере да се зауставе у скоријој будућности.

У том моменту баба се исправља у ковчегу! То видим ја и пратња иза ковчега. Наста бежанија и вриска. Поп се окрете да види о чему се ради

ЧАРШИЈА

па кад виде бабу, одлете кандило, он задиже мантију па у бежанију, а крст носи к'о штафету. Онај што је носио крстачу, не испуштајући је, удари у дрво испред себе и не диже се. Једино она четири момка што држе ковчег немају појма о чему се ради јер им баба није у видокругу. Њима није, али мени јесте! Гледамо се очи у очи к'о у филму "Добар, Лош, Зао".

"Синко, а где путујемо?", пита ме баба.

Чувши њен глас с висине, ови што је носе потрчаше, уз обавезан крик, на све стране света. Ковчег тресну о земљу, баба устаде и пита ме:

"А што бегају ови људи?"

Ја се онесвестих. На кратко.

Кажу у народним епским песмама: "кадар стићи и утећи и на страшном месту постојати", а ја како сам био на страшном месту и постојао на њему - реших да утекнем. Људи, ја нисам трчао већ ниско летео! Иза мене облак прашине као у цртаном филму. Престигох успут неку бабу, па кад видех да је Ђурђа вриснух ко полудели Команч и одолевши нагону за онесвешћивањем, повећах брзину до неслућених могућности.

Скоро лупих о капију а она закључана! Како због мени познате чињенице да ми је баба Ђурђа

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

иза леђа, елегантно прескочих капију. Мукама не беше краја.

И врата од куће закључана! Како су ми се руке тресле ко да сам у поодмаклој фази Паркинса, није било теорије да ставим кључ у браву. Сва срећа, сетих се да је пољски клозет отворен па утрчим и закључам се изнутра. Вирић кроз оно “срце” исечено на вратима и сем грана голих шљива не видим ништа. Мало се смирих те полако поче да ми се враћа смисао за логику. Вампирима је радно време после поноћи па до јутарњих часова. Сунце их запали, а баба Ђурђа шета незапаљена и усред бела дана. Једини мој закључак је био да баба није вампир. Имао сам неку нејасну представу о клиничкој смрти, али ме из размишљања прекинуше узвици и вриска.

Опрезно, шуњајући се ко у серији “Отписани”, дођох до ограде а код комшија хаос. На дрвљанику оштре глогов колац, а већ су ставили бео лук на капију. Наравно и углавили дрвен крст којим су показали и дубоки степен сујеверја и високи степен импровизације у смислу укрштених грана увезаних канапом. С друге стране декорисане и закључане капије стајала је на климавим ногама баба Ђурђа. Она би да уђе, али је засуше каменицама и клетвама и псовкама.

ЧАРШИЈА

„Бјежи, сотоно! Иш, ђаволе! Анатема на тебе!“

Кроз капију гледају да је убоду колцем. Кад поче Ђурђа да нариче:

“Леле, мене до Бога милога! Ђе на мене руку диже род рођени, а срамоте грдне! А свију сам вас отхранила не хранио вас више нико довијека!”

Фамилија, ближа и даља као и неколико комшија који су по инерцији улететели у двориште престадоше да засипају бабу каменицама. Глогов колац би бачен поред дрвљаника. Само се чује жалостиви јецај проказане “вештице” која поче чупати косе и грепсти лице.

“Дај пуштајте жену унутра!”, вичем ја, али ме дочекаше уплашени погледи и мук. Ништа нису вределе моје приче да вештице не постоје. Баба занемоћа и седе леђима ослоњема на капију родне куће. Приђох и подигох је. Одведох је својој кући. Дадо јој и шећера и воде. Волим да кувам, па ми није било тешко да спремим и ручак. У циљу опоравка напаћене стара мајке жртву је поднела кокошка из комшилука. Нисам ја крив што је залутала.

Баба ћути, гледа у крило, крије поглед као да јој је криво што није умрла. Понудих је ракијом.

“Живели!”

Ђурђа ме погледа да провери да л’ сам озбиљан и без речи попи ракију на екс.

“Сипај, рече.” Попи и ту чашу наискап.

“Слушај, иди до овијех мојих и ријеци им не буду ли ме примили у кућу да ћу поништит уговор о доживотном издржавању.”

И ево ме са ранцем на леђима, одлазим из села, на путу до станице која се налази на пет километра од изласка из последње махале. То ми није проблем, јер волим да пешачим.

Баба Ђурђа се вратила у кућу и више је нису чули да говори. Када је стварно умрла, стари поп је замолио колегу да одради сахрану уместо њега јер му није било добро. Жалио се на назеб усред августа.

Ево, враћам се из завичаја без написаног сценарија, али знам да би се од ове приче могао направити добар сценарио.

И премећем по глави сцене и сад у варијанти сценарија то изгледа смешно јер ја хоћу да буде смешно. Верујте да ми ништа није било смешно кад сам дошао свести поред ископаног

ЧАРШИЈА

гроба и празног сандука. Мислим да ли да тој сцени додам кишу и севање муња кад се небо од бисерног плавог претвори у оловно сиво па затим црно као асфалт. Проломише се громови и сручи се пљусак.

И ево ме, мокрог као миш, ципела пуних воде и чврсто решен да никад али никад више не одем у завичај. Тукло је по мени више од пола сата уз моје искрене молитве да ме не спржи гром. Ослаби киша и ухвати ритам и не знам како је неком пало на памет да пева на киши! Као метафора!

Псујем на глас и проклињем судбину. Учини ми се да чујем звук мотора. Окренем се и угледам камиончић без арњева и цераде. Реда ради дигох палац не очекујући да ће стати. Никад не реци никад. Камион стаде али кабина пуна. Данас ме потерао баксуз.

“Ускачи позади! Ако те није страх! Ха-ха!”

Нисам имао времена да размишљам зашто се смеју већ ускочих у приколицу. Да се нисам заледио од страха искочио бих ја из камиона на главу. У приколици је био сандук. Мртвачки.

Камион крену а ја онако укочен не стигох да се задржим него падох право на сандук. Лежим и

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

плачем. Више цвилим. Слом живаца. Да, слом живаца, јер почех да се и смејем. Лудачки: ред смеха, ред плача. А да и од горег има горе уверих се кад се проломи такав прасак да оглувех а потом се небо отвори. Бије кише по мене као да ме стреља. Смогох задњи атом снаге и устадох па у надошлом бесу из све снаге шутнем ковчег. Спаде поклопац, видим да је празан. У магновењу легнем у санду и навучем поклопац. Не чудите се! Није ми први пут да лежим у сандуку! Било је то у тв серији Сељаци и за то сам био плаћен, а сада лежим ту где лежим да не киснем, а и топло је унутра. Добује киша по сандуку некако умирујуће и ја осећам да тонем у сан. На даљи ток приче нема никакв утицај јер сам чврсто заспао. Камиончић је стао пар километра даље због човека који је очајнички махао рукама на сред пута. Био је то ром Мика који је пошао у печурке и брао их док се небо није отворило уз величанствено севање муња и ударе громава. Сем печурки мика је тог дана „ набрао и такав страх“ да му га је било довољно за три живота. Тако кад је кроз кишу видео камион, видео и своје спасење. Кад у кабини угледа довољно људи да нема места за њега, а виде да му дају знак да се пење позади, он то и учини најпре бацивши у приколицу џакчић са печуркама. Зар толика мука, па да се одрекне зараде? Од силне кише он није ни видео да је сео на сандук.

ЧАРШИЈА

Док смо Мика и ја, незнајући један за друг били у проколици, у кабини је текао следећи разговор...

“Небо се отворило, ништа не видим. Ако овај киша не стане ускоро има да закаснимо.”

“Море само полако. Важно је да стигнемо. Еве, ће им јавим с мобилни да каснимо.”

“Море искључуј мобилни! Оћеш да нас стрефи гром? Неће га саране без ковчег, мора чекају.”

У међувремену киша је почела да слаби. Појавила се дуга али Мика није уживао у тој лепоти јер је видео да седи на мртвачком сандуку. Скочио је из места једно два метара у вис и треснуо о ограду камиона. У том тренутку је био живи доказ да су у страху велике очи. Камион налете на рупу те сандук одскочи, а поклопац спаде и Мика угледа мене. Како сам се ја нагло пробудио, прво угледах небо, прозирно плаво, а онда чух:

“Девла, девла! Караконџуло, вампиро!”

Окренем се у правцу гласа и видим човека аристократски бледог и изражено крупних очију. Придигох се из сандука, љубазно се насмеших и упитах, чисто да успоставим комуникацију:

“Је л стала киша?”

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

Уз језив крик који диже са грана сав птичији свет из шума поред пута, човек бледа лица прескочи ограду камиона! Утече у шуму све урлајући. Камион стаде. Возач изађе и упита ме шта то би.

“Не знам. Само сам га питао да ли је стала киша.”

“Ми сад идемо лево а ти двеста метра десно и имаш аутобуску станицу.”

СТИГОХ НЕКАКО КУЋИ А ЗА ВЕЧЕРУ САМ ИМАО ПОХОВАНЕ ВРГАЊЕ А ИЗВЕСНУ КОЛИЧИНУ САМ И ОСУШИО.

ПОЛИТИКА

На белом мермеру пише Јосип Броз Тито. Златном бојом. Нема црвене петокраке а у њој срп и чекић. Па да, јер Тито гледа све нас а ми 39 година исправљамо крив паламар мртвом магарцу и никако да кренемо даље.

Циљ политике је доћи на власт и остати на власти. Тито је дошао и остао до смрти па и више јер никако да подвучемо црту. Политика је вештина изналагања решења а док се не нађу дају се обећања да ће се наћи. У Лесковцу би се рекло “јаше тутку док гу не искрши” (тутка-осушена стабљика конопље)

ЧАРШИЈА

Често чујем да нам је у овим временима потребна мудрост Милоша Обреновића и храброст Карађорђева. Молим да у записник уђе и то да је Милош био деспот невиђени и најбогатији Србин а и шире у то време. Карађорђе је принципијелно убио оца а брата обесио.

Паде ми на памет, кажу истинита анегдота која објашњава шта је политика и како се преко болних копромиса долази до решења. Актери су Књаз Милош, Петар Ичко и турски султан.

Пред пут у Инстанбул, Књаз Милош даје упуства вођи делегације Петру Ичку: „Слушај Перо, кад изађеш пред Султана да се курчиш! Обавезно да се курчиш да Султан види да Србија није бедна и слаба. Да се курчиш! Само Перо, ако видиш да се Султан курчи, ти Перо, под хитно да се откурчујеш! И да знаш, Султан је дрчан на паре и на мушко дупе. А ми паре немамо!”

Историјски извори потврђују да је Петар Ичко успешно окончао мисију без навођења детаља како су текли преговори.

То што се не бавим политиком не значи да сам политички глуп. Ја сам генерација која је за заклетву Титу певала стих а да ме нису питали да ли хоћу да се закунем. Нису ме питали ни

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

да ли хоћу да полажем пионирску заклетву. Ни моје родитеље. То се подразумевало. "Данас кад постајем пионир ..." И у свакој учионици Титова слика која гледа у све нас.

Када је дошла демократија, поскидане су слике и уведена веронаука и грађанско васпитање. Децу нису питали па су родитељи одлучили уместо потомака. Није се полагала заклетва. Мислим да је велика грешка што нису као обавезан предмет задржали Домаће васпитање.

Сем пионирске положио сам и војничку заклетву која се завршавала са "не жалећи да у тој борби дам и властити живот".

Служио сам у Вировитици у време братства и јединства и добро памтим да су нам пре марша кроз нека села рекли да од мештана не узимамо ни чашу воде а ни јабуку јер хоће да у њу угурају парчиће стакла. Сигурно нећу заборавити ни мртву стражу од 7 до 15 травња '79. год. Саножем на пушци.

Наравно и метак у цеви. И упуство мајора задуженог за морал и безбедност ЈНА, гарнизон МПД-а у Вировитици, Пета армијска област, а чини ми се да је командант Пете армијске био Јосип Бољевац.

ЧАРШИЈА

Ни тада а ни сада не знам име мајора али смо га сви звали Змија јер је имао очи хладно зелене боје и вечито стиснутих капака тако да је изгледао као змија пред скок онако сав набијен и здепаст, огромног трупа насађеног на снажне ноге. Карактерно увек је био накриво насађен и сходно надимку сиктао је кроз зубе кад говори. Позвали су нас извиђаче на брифинг код мајора Змије. Седео је за столом без шапке и сад је лично на жабу јер је био ћелав као јаје и са меснатим уснама, тако да сам сваког тренутка очекивао да избаци језик у улови муву. Можда би то и урадио да је било мува у канцеларији. Била је мукла тишина јер је свако од нас присутних мотао по глави шта је зајебао па је у гостима код Змије. Знало се да после разговора с њим следи робија.

„Седите момци. Пажљиво ме слушајте.“

Гле и глас му другачији. Не шишти већ некако топао и брижан.

“Знате ли шта је било 10. априла?”

Нико не зна а ја тек бупну:

“Десетог априла је рођендан моје девојке ...”

“Не лупај, војниче! 10. априла је проглашена НДХ-а. Знаш ли ти, војниче, шта је НДХ-а“, па

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

се упиљи у мене очекујући одговор. Да је имао шапку на глави, сигурно бих ћутао од страха али овако ћелав изгубио је сваки ауторитет.

“НДХ- а је Независна Држава Хрватска, фашистичка творевина на чијем је челу био усташа поглавник Анте Павелић ... НДХ- је формирана 10. априла, тј. 10. травња.”

„Врло добро, војниче!“

“Служим народу!”

„Не дери се. Седи и слушај. “

Објасни нам да уочи тог дана долазе гастарбајтери и да међу њима има усташких гована склона провокацијама и да нису искључена терористичка дејства по техници и људству ЈНА.

”Зато на истуреним објектима уводимо мртву стражу. Удвајамо страже, а ви извиђачи на свака четири сата, а по потреби и чешће идете у патролу.

Објашњавајући шта је мртва стража, мајор Змија је сваком изговореном реченицом све више црвенео у лицу.

„Ово што вам сад кажем да никоме нисте рекли! Знате да по правилу службе прво иде Стој, ко иде а ако нема одговора онда Стој, пуцаћу и на

ЧАРШИЈА

крају пуцаш у ваздух. Зајеби то него прво пуцај да убијеш скота усташког, па питај ко иде! Ако си га ранио, дотуци га бајонетом па тек онда пуцај у ваздух!

Устаде, натуче шапку на главу и у трену постаде мајор Змија чији поглед леди крв у жилама. Посакасмо и без команде заузесмо став мирно.

На лицу му се појави нешто ко осмех.

“Вољно, момци. И памет у главу, нема опијања, ни случајно да нисте пушили на стражи и отворите четвере очи. Ви сада идете на ратни задатак. Чувајте се. Неколико војника је страдало на том објекту ранијих година.”

Ни после толико година не знам да ли нас је мајор психолошки спремао за задатак или је стварно мислио да прво пуцамо па да питамо ко иде.

Знам да је био по националности Хрват.

МАЂИЈЕ

Ретко сам кући и са свим комшијама има коректан однос јер не стигну да ме виде кад сам негативан, а не стигнем ни ја њих. Добро, немам баш са свима коректан однос. Та Ката, не знам из којих

разлога, није могла очима да ме види и оговарала ме где стигне са оним:

„ Еј, ћу ти кажем нешто, ал у највеће поверење“.

Наравно да ништа од тога није видела али је чула од неког „не мог ти кажем ко је али је иљаду посто тачно“. До мене су од неких, који су ми то рекли у највечем поверењу, стизали аброви које Катица прености кроз насеље. Како су мени увек биле досадне баљезгаријезалудне алапаче нисам обраћао пажњу или нисам бар док не приметих да ме ташта некако гледа испод ока, сумњичаво. Значи и до ње су стигле хиљаду посто тачне дежурне радио Милеве. Реших да предузmem неке васпитно поправане мере. Нисам конкретно знао шта али сам знао да ме мој дар за импровизацију неће изневерити.

По насељу се причало да сеКата бави вражбинама, црном магијом ... Не знам, мада њен ме изглед уверевао у истинитост те приче. Висока метар и шумска јагода, са прорезом између горње и доње усне, урезаним борама изнадбабурастог носа. Хладан поглед ситних сивкасто плавих очију. Ја имам довољно искуства да не доносим суд о људима на основу изгледа али закључих да ако није вештица, онда је злобна као вештица. То закључих кад ми супруга рече да су јој у поверењу

рекле неке пријатељице а чуле од малопре описане палаверке. Списак је бесконачан али и пар ставки је довољно да пољуља здраве односе у браку ако нема поверења, љубави, комуникације ... Те сам је швалераш и пијандура, те имам ванбрачну децу а моја која зна чије су ... Супруга предложи да је тужимо а ја рекох таман посла да јој улепшам живот. Имао за разумевања за њену болест јер није лако свако јутро видети како изгледаш. Живи сама, досадно јој, риалити програми нису довољни да испуне њене духовне потребе.

Десило се то овако:

Радили смо дуго и тешко на представи у позоришту те сам касно долазио кући а већ сутра од десет сати пробе што је био идеалан повод да до моје таште дођу приче како пијан долазимо кући у цик зоре. Како и моја суприга ради у позоришту, знала је какав је процес рада тако да те приче, макар њој, нису пиле воду.

Дошло је и до премијере а то се увек прослави ако је успешно. Зато сам и дошао кући у три ујутру, жена је отишла око један и дубоко је спавала кад се мени роди идеја. Узмем празан папир па га обмотам црвеном вуницом а после додам и кост од пилећег батака. Већ је то мени личило

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

на „мађије“ али нешто ми је фалило...

Перо! Пазећи да не пробудим љубав свог живота перорезом разрезах перјани јастук. Сада је моја рукотворина потпуна.

У ритму музике из “Пинк Пантера” одем до стана дотичне врачаре и закачим јој мојих руку дело на кваку. Сда је требало сачекати пола седам ујутру када комшиница устаје да купи хлеб. Погледам на сат. Пет сати. Не спава ми се јер после премијере све и да хоћу не могу да заспим. Чим затворим очи одмотава ми се представа, те ова, те она сцена ... Да се не удаљим од теме, чекам да Катица врачарица отвори врата и ухвати кваку па ми досадно, шта ћу? Пробудим жену.

“Рекла сам ти да ме не будиш.”

“Ово мораш да видиш.”

И ево, ја и љубав моја, пијемо кафу и чекамо реакцију.

Прво смо чули врисак, затим: „Јаој! Куку! Пу, пу“.

Излази комшиница преко пута и на Катицино: „Видиш ли овој? Које да работим?“ одговара:

„Ја сам чула да мађије не важе ако се замочају!“

ЧАРШИЈА

Ја излазим на ходник да видим да ли је то технички изводљиво док ми се супруга гуши од смеха.

На ходник излази и комшија са насапуњаном четком за бријање, у очима распамећене Катице, он је спас.

“Жико, брзо! Оће неки да ме убије! Оћу да пријавим ово у милицију!”

Комшија Жика ради у милицију као инспектор за привредни криминал и сад мора да објашњава како то он није задужен за „мађије“. Предлаже Катици да слободно оде у милицију и пријави случај против нн лица.

У том моменту, привучен галамом, у ходнику се појављује мој друг који ме вози на тезге и кад му намигох приђе вратима са мађијама, прекрсти се и рече да би он позвао попа да окади и врата и стан. Као да ми чита мисли. Само сам додао да под хитно то уради. Не знам зашто ме поп Света није схватио озбиљно кад сам му тражио проценат за намештену тезгу.

Vrivel

ЉУДИ ИЗ ЧАРШИЈЕ

Ф И Ћ А

Драган Филиповић Фића већ пола века тезгари на високо професионалном нивоу. Почео је као водитељ концерата народне музике, па водитељ и забављач различитих забава, од ловачких, риболовачких, годишњица фирми, осмомартовских... Већ пола века ради дечије представе, и то једну једину, јер има свој начин рада, а то је да чека да први разред пође у пети и да опет оде у место, општину или регион где је био пре четири године. Пре представе ради презентацију ради већег одзива публике. Представа се зове и још се игра под називом "Веселе чаролије". У њој Фића игра кловна, док је други партнер мађионичар. У првом делу Фића се појави као клоун и већ после пет минута долази мађионичар који полаже за чаробњака, а присутна публика је жири. Звучи овако сувопарно, али то функционише и дан данас, јер Фића зна да направи атмосферу, а партнери у представи су профи на сцени. На крају, он мора да затвори представу са тачком која нема везе са концепцијом, али и то функционише, а тачке

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

и на почетку и на крају је покупио из циркуса где је дуго и успешно радио као организатор, церемонијал мајстор и клоун.

И глумио је у три филма Емира Кустурице. Први је: “Сјећаш ли се Доли Бел?”

Кустурици је требао водитељ за сцену где Љиљана Благојевић глуми стриптизету, а два типа са рударским шлемовима и упаљеним батеријама на њему држе застор, док светло шара по телу стрип играчице. Организатор Дедејић се сетио Фиће који је оберучке прихватио понуду. Само није знао један детаљ, а то је да Фића има скоро блокирајућу трему кад се укључе камере, за разлику од наступа уживо. Да појаснимо: Кустурица снима свој први филм, и то није страх глумца од признатог и уваженог редитеља, већ просто има људи који лају на звезде док се не укључе камере. А и Фићи је први филм.

“Тишина! Снима се! Идемо! Тон ... камера ... Акција!”

Фића се некако снађе и све уради до самог краја, али уместо: “само за вас Доли Бел, он каже Беби Дол”. Довољно да Кустурица полуди.

“Стоп! Стоп! Болан, ј... те Беби Дол! Јаране, концентриши се! Доли Бел, упамти ДОЛИ БЕЛ! Идемо поново!”

ЧАРШИЈА

И у другом дублу Фића каже - Беби Дол, а онда и у трећем, четвртом ...

Кустурицу већ тројица држе да не убије сиротог водитеља, а неки од његових пајтоса већ питају да ли могу да водитеља пропусте кроз шаке.

“Још једном погријеси и жив нећеш бити!” Урла будући добитник Златне палме, глумица се смрзава, нервоза расте и како рекох на почетку да Фића већ пола века тезгари, значи да је ипак успешно снимео једну од најупечатљивијих сцена у првом филму Емира Кустурице. Мој пријатељ правда ове грешке тиме да је те године Беби Дол била наш представник на Евровизији и да му се њено име урезало у меморију, а плус разгоропађени редитељ... Мени се ипак чини да је Беби Дол певала на Евровизији десет година касније у односу на снимање горе поменутог филма, али кад Фића каже да је тако, ја му верујем.

Играо је и у филму “Црна мачка, бели мачор”. Опет водитељ у сцени када изузетно габаритна уметница задњицом, тј. одређеним мишићима поменутог дела тела вади ексер закуцан у стуб. Детаљан опис тог перформанса можете прочитати у роману “Црни обелиск”, К. М. Ремарка. Фића каже да је ово снимео из прве, и ја му верујем.

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

Пре него опишемо и како је снимао филм и серију, опет у режији Е. К. под називом ЗАВЕТ, да се похвалим да је Фића снимао и у мојој емисији локалног карактера „Смех је лек“. Значи, ја као аутор који тек стиче популарност и Фића који већ има у то време снимљена два филма код Кусте. Оћу да кажем да ја имам већу трему него он. Зезамо се пре снимања, договарамо се како ћемо да урадимо сцену. Крајње једноставно... Фића као тв водитељ треба да прочита мале огласе који су се у тексту измешали, а он их чита у даху. Сећам се да је било: „Данас је склопљен брак између расне крмаче која је опрасила тринаест прасића, а свадбено весеље честитају земљорадничка задруга... “ и тај текст је господин Филиповић говорио хиљаду пута, а почињао је са драги слушаоци, и завршавао са лаку ноћ, драги слушаоци. Моја редитељска интервенција се састојала у томе да му кажем да уместо „драги слушаоци“ каже драги гледаоци.

Укључи се камера и Фића тек у десетом покушају убоде драги гледаоци. Нервозу коју је унео у целу екипу не вреди описивати, јер се подразумева да се псовало на широко, а ја не бих да пола стране буде откуцано тачкицама.

У филму а и серији “Завет” Фићу можете видети ако тог тренутка не трепнете, јер је у монтажи

ЧАРШИЈА

немилосрдно избачен. Не зато што није урадио како треба своју ролу већ је Е. К. у току снимања променио и концепцију и идеју тако да му Фића није ни требао у већем обиму. Уредно је исплаћен по дану снимања, био је и на синхронизацији за најаву кад типа избацују из топа.

Драгомир, алијас Драган Филиповић Фића је у филму “Завет” играо клоуна и по сценарију види неке момке како се провлаче испод шатре да гледају представу и он им каже да би било ред да купе карту. Момци га претуку. Редитељ није био задовољан како је то испало па је упитао: “Момци, да ли сте ви неког тукли у животу? Ово је тотално неуверљиво! Дај, уживите се мало!”

Уживили су се и превише! Фића је у костиму клоуна, нашминкан и са све црвеним носићем завршио на ургентном одељењу ужичке болнице. Дијагноза: напукло ребро испод десне кључне кости, хематоми по целом телу. Једино му глава није била улубљена, а већ је сутра снимао сцену где високо подиже десну руку да би показао како човек улази у топ. Урадио је то са осмехом на лицу и на сву срећу из прве. Професионалац!

У “Подземљу” није имао улогу, али је обезбедио дресираног слона, и то из Мађарске, а у време санкција! За Фићу нема немогућег задатка. И у било ком делу бивше Југе, а и шире, има

пријатеље. И још увек ради. И то сјајно, јер воли то што ради. За “Завет” је обезбедио шатру, а у својој кући има “Златног ћурана” за најбољу мушку улогу. Додуше ћурана му је поклонио Тихомир Станић. Фића каже да је Тика био одушевљен кад је чуо како рецитује и да му је зато и поклонио своју награду. Све се то догодило у ресторану Фића у Јагодини. Да, Фића је држао једну од најлепших кафана на свету, али он просто није тип који може бити везан за једно место, тако да кафана више не ради.

Од Фиће сам научио све о томе како озбиљно радити посао. Жао ми што он ништа није хтео да научи од мене. Ту је искључив јер цитирам “све док ово како ја радим функционише, нећу да мењам ништа! И у праву је. Мада ја мислим да увек може боље и да треба ухватити прикључак са новим технологијама, али свако има право да мисли шта хоће и зато респект за Фићу који је због посла чак ставио и мини вал да је уфрћкан ко Лидија Вукићевић. Ја сам дуго био убеђен да је природно коврџав, док нисам упознао његову мајку која ми је рекла да треба ових дана да стави трајну. Ја сам мислио да има косу на маму.

Пар сезона сам одрадио са Фићом и увек сам спреман да радим са њим, али како нам се концепције не подударе сумњам да је то могуће. Надам се да грешим.

КОСТА

За београдски “Ошишани јеж” писали су и пишу Матија Бећковић, Милован Витезовић, Брана Црнчевић, Радомир Бојичић, Вржина, Јасмина Буква, Нинус Несторовић, Баљак, Драган Радовић (нисам погрешно, а можда је писао и Душан Радовић), и нек ми не замере они које нисам поменуо, јер ово није студија, већ прича о Слободану Костићу-Кости. Нека уђе у записник да сам га ја, тешком муком, наговорио да пошаље своје текстове “Језу”. И да не заборавим да је у “Језу” објављивао карикатуре, најнаграђиванији карикатуриста Југославије Миодраг Величковић, технички уредник “Наше речи”. О њему у следећем броју.

Видели сте ко је све био сарадник најдуговечнијег сатиричног листа који опстаје и траје упркос свему. Част је писати за “Јез”, а Кости је учињена та част да је после његове смрти установљена награда „Хумор у српској сатири“ и да носи назив Слободан Костић-Коста.

Упознали смо се тако што ми је неко дао примерак Баџиних новина. Формат А4, па пресавијен. Руком написан и илустрован у једном примерку,

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

а потом фотокопиран и дељен од руке до руке. Брзо је стекао своје фанове и колекционаре. Слат поштом Лесковчанима широм Србије, а и шире. Први број Баџиних новина за потпитања голе истине „Само петком“ објављен је 14. марта 1977. године. Био сам, а и дан-данас сам одушевљен текстовима, карикатурама и цртежима. Сем што је сјајно писао, Коста је био и вансеријски карикатуриста и сликар. Ерудита по образовању, а по звању дипл. правник. Радио је као начелник ПИО фонда. Једини аутор Баџиних новина је био Коста, па да разјаснимо зашто се новине не зову Костине новине. Ево шта је сам Коста написао о Баџи. Написао је ово као предговор књизи „Само петком“ у којој је избор текстова из Баџиних новина. Предговор није потписао као ни једно издање новина, јер му просто није било стало до тога да се зна да пише.

„Баџа је човек у чијој личној карти пише да је држави познат као Драган Стојковић. Син је Ђорђа Стојковића, званог Ђоче, чувеног угоститеља и ћевабџије који је измислио уштипак и први освојио награду „Златни роштиљ“ због породичне традиције, јер му је још деда држао кафану у чаршији.

Баџа има диплому куvara и ћевабџије, па је, узгред да кажемо, као такав радио и на мору, и

ЧАРШИЈА

то као мајстор за рибље специјалитете. Иначе, Баџа је мајстор за све могуће и немогуће кварове било које машине, апарата или справе. Има највећу збирку алата за све занате у којима се тражи прецизност. Такође, он је вегетаријанац који прави најбољу рибљу чорбу и телећу главу. О роштиљу, телећим језицима, шкембићима и коленицама - нећемо ни да говоримо.

Како рекосмо, његове новине постоје већ десет година.

Разлози због којих излазе су многи.

Један је да се у овај суморни свет унесе мало веселости, а други да се колико толико сачува лесковачки говор.“

Петком увече се друштво одабрано окупљало код Баџе. Уз музику лесковачких мајстора, приче за незаборав, дружење је трајало до ситних сати. Баџини специјалитети су се подразумевали. Пило се на големо, али никад ексцеса, а док песма траје - разговор престаје. Имао сам срећу да уђем у клуб и памтим те вечери по томе како сам плакао од смеха. Нећу сада поменути ни једног од присутних, јер још увек се надам да ћу једног дана објавити причу о Баџином клубу.

Један од ликова у Баџиним новинама је био и Пера Митић, ученик другог три, основне школе.

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

Писан руком и душом детета, без иједног знака интерпункције, читао се у једном даху. Врцаво, духовито, а на лесковачком. Прво што сам прочитао била је прича како се једна девојка удала за Бане Двизу. Он је продавао девизе на балаво корзо, испред Чик Куманово, и по цел дан је говорио: девизе, девизе, двизе, двизе и тако добио надимак. Решио сам да се упознам са Костом и да га замолим да од тог текста направим тв филм Прошевина. Никад га не бих снимео да нисам прво прошао тест код Косте. Отишао сам код њега на посао, представио се, а он ми је рекао: „Добре су ти онеј зајебанције на тв Лесковац.“ То ми је дало подстрек да наставим да снимам емисију “Смех је лек”, јер сам намеравао да престанем због замора материјала и хроничног недостатка средстава. Попричасмо од наши заједнички пријатељи, а онда ме он упита: „Читао ли си најновији роман од оног нобеловца Хосе Марију Археца де Мигуела ‘Мостови Вавилона’“ ?

„Како рече да се зове?“

„Хозе Марија де Мигуел. “

„А роман?“

„Мостови Вавилона.“

„Први пут чујем и за писца и за роман.“

ЧАРШИЈА

„Штета. Који опис природе, па сцена на мосту ...“

Мени непријатно што нисам прочитао, а и брига ме за роман, јер никако да добијем потврдан одговор да ли могу да користим његов текст. Коста се насмеши и рече ми да се чуди како нисам читао тај роман, јер кад је питао неки његове другаре, сви су рекли да су читали.

“Можда ги било срамота да кажу да нису прочитали”, кажем ја.

„Па несу могли ни да прочитају јер сам измислија и име писца и назив на роман.“

И то је био тај Костин тест. Ако се правиш паметан и начитан, па викаш да си читао, онда те Коста изврти на петобанку од зајеванцију.

Тест сам прошао, а дозволу сам добио кад сам рекао да се то неће ни емитује ако он не одобри. Био сам хиљаду посто убеђен да не може да не буде добро, јер је тако добро написано да глумци само треба да кажу текст. Како је и Богољуб Митић Ђоша био Костин фан, из прве је пристао да игра у филму, а он је убедио Љубишу Баровића, првака шабачког позоришта да прихвати улогу кума. Миодраг Кековић је био матичар, Дуле Пироћанац, Снежана Златановић, Дуда, Тијана

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

Савић, Саша... Оригиначне сонгове урадио је Трајко Тасић Траја. А највећи посао је завршио Мика Ристић, који је све то уснимио, измонтирао и режирао. Ја сам ту као глумац и сценариста.

Коста је одобрио и једва пристао да на шпици напишем: „По причи Слободана Костића Косте“. Просто није желео да се експонира и имао је отпор према јавном наступу.

Коста је одобрио, а Баџа се баш наљутио на мене, зато што сам здравицу коју говори кум од лесковачког „превео“ на црногорски. Урадио сам то, јер ако је нешто добро написано онда може да се говори на свим, па чак и преведе на неки страни језик. А Кости се баш допала та интервенција, јер је освежила цео филм.

Онда сам га замолио да напише монодраму за мене и онда је он почео да је пише, па је написао пикарски роман „Гуте Ђубре.“

“Па како од двеста страна да направим монодраму?”

“Па кад си могао од а4 да направиш филм.”

Нисам никад урадио монодраму, јер просто не знам шта да избацам, а и нисам сигуран да могу то толико добро да урадим колико је добро написано.

ЧАРШИЈА

Роман “Гуте Ђубре” је објавио “Јеж”, па је написао приче о Пери Митићу, а наслов нисам могао никад да упамтим, па су уследиле промоције и гостовања.

Коста није волео те промоције, а још мање да га неко зајебава.

Чини ми се да је то било у Крушевцу на манифестацији “Златна кацига”, где наступају сатиричари, афористичари, деле се награде, а увек буде и неки специјални гост.

Академик Матија Бећковић је био одушевљен Костиним наступом, а после у разговору и са енциклопедијским знањем њему тотално непознатог писца из Лесковца. Кости је засметало што после комплимената Матија увек пита како се зове, јер не памти имена, а ликове да и да се сретну после сто година по лику ће се сетити одакле се знају. И тако ред “оно сте сјајно написали” па “оно поређење” у рангу Чехова, Нушића (ово тврде и други ауторитети) следи питање: “Извините, како беше Ваше име?”

Дошло време да се кући пође и Коста који одлично зна ко је господин ко га хвали, а не може име да му упамти, рече гласно да су сви чули: “Е, ја сад мора идем и много ми је мерак да један геније ко што сте ви мисли тако од мене. Па плус и

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

академик. Да знаш, Брано Црнчевићу, да ми је много мерак што смо се упознали!”

Е, то је тај тврда лесковачка зајџбанција.

За јубиларни 300 број “Језа” писали си и Бећковић и Брана. И Коста. Прича “Вртлог”. На чистом књижевном. Чисто да се зна кад је нешто добро написано, свеједно је на ком језику пишеш, а ако се држимо оца наше писмености који рече “пиши као што говориш, а читај како је написано”, у чему је проблем ако неко пише на призренско-тимочком дијалекту, јужноморавском и лесковачком говору? Писуј како си збориш, читај си како си је написано.

Слободан Костић Коста, карикатура: „Тота“

ЧАРШИЈА

РАДЕ

Сваки свој наступ песник, писац, редитељ и Лесковчанин Раде Јовић је почињао, а и завршавао са:

Наша чаршија неје шала.

Народ кити, народ разграђује.

Тура слунце на главу, капу не носи.

Немање и имање сас једну врцу врзује.

С један мерак живи, с једну тугу умира.

Турена такој поред Мораву

да може да ваћа але с поља и пољаци,

с туђе војске и сас арачлије,

сас лошо и сас арно.

НАША ЧАРШИЈА НА МАЛЕЧКУ СТОЛИЧКУ СЕДИ,

АЛ У ГОЛЕМО НЕБО ГЛЕДА.

На моје питање мора ли баш сваки пут да говори ову песму одговарао ми је: “Куме, добро ће

буде ако од све што сам написао остане овој.” Раде је отишао са овога света 2004, а остале су књиге песама, романи и режије драма и телевизијске емисије. И био је у праву, јер се неки још увек сећају малечке столицке, чаршије и големо небо. Ја сам имао срећу да упознам његов рад и да радим са њим. И да се окуним. Кум није дугме и на овај начин покушавам да спасим од заборава дело Радета Јовића. Ако ништа друго, ја морам и желим да причам и пишем о човеку непресушних и величанствених идеја. Испунио бих цео простор који имам само да побројим шта је све у заоставштини господина Јовића, те ћу овај пут описати само један догађај, када сам рецитовао песму Перса Шићерџика. И ова песма, као и стихови о чаршији која на малечку столицу седи и у големо небо гледа су из књиге “Ђораво злато” које је као допуњено издање објављено под називом “Ћефли тефтер” 2005. године. Књигу је објавила Књижевна заједница “Борисав Станковић” из Врања.

Раде није волео да му неко рецитује стихове, а и што би други рецитовали кад је он то сјајно радио. Да, ја сам изрецовоао Персу без дозволе аутора, али то је био сплет околности и кад је кум чуо целу причу, дозволио ми је да је рецитујем, али тек после тога кад сам прошао редитељски

ЧАРШИЈА

дрил, могао сам да је говорим онако како ми је он изрежирао. Кум није дугме.

У дилеми сам да ли прво да опишем догађај, место и околности или да препишем песму и пустим да уживате у поезији Радета Јовића. Знам је ја и напамет, али док пишем ово на столу ми је један од ретких примерака књиге “Ћефли тефтер” са илустрацијама Слободана Костића Косте.

Перса Шићерџика

Перса Шићерџика је била

једна међу многе.

Убава ко ливадска цвећка, танка ко прут.

Очи ву у главу бесне.

Мирише на босиљак.

Оди ко млада ждребица.

Рука ву се ваћа уз ногу,

нога дира земљу само

кад оће.

Кад оди од мерак се

расипује по сокаци.

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

Чаршија се ваћа за главу

кад гу види.

Човечи жмијев од лезет

кад гу сретнев.

Вика се нема

алатка за њу.

Вика се неје мајка родила

мушко које ће њума

да одведе дом.

У недељу,

Перса Шићерџика,

поубава, у нове аљине се

тура, косу пушта

до земљу.

Очи ву сецклив ко очи на

млади јагањци.

Можеш да се огледаш у тија очи, можеш,

ЧАРШИЈА

само ако оће да те погледа.

А погледа ли те, прекрсти се и иди си куде

мајку да се исплачеш.

Мајка ће те питује,

које ти је будалке мајкина,

зар због женско да

се утепујеш. Тој ће рекне,

ал ће мисли

јадно ли је овој

моје мушко дете.

Да не дође

Сава Македонац,

шићерџија, бађавџије

би гу изакале,

шпекуланти би гу

продали

или би гу бог узеја.

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

Сава Македонац гу узеде

на Велигден.

Дукати ву се расипаше

по груди, цвећке запеваше

по косу.

Перса Шићерџика, обуче

либаде и тури срму на

образи. Изроди му голему децу, с песму га испрати

у војску.

Кад ву рекоше да се Сава

неће врне, не да неће,

него не може од смрт,

плакала је три године.

Исплака се и искочи међу људи.

Од онуј лепоту само очи остануле,

бистре и дубоке.

Перса оди по сокаци,

ЧАРШИЈА

оди поред људи, оди сас децу и без

децу. Ћути.

Ал то неје оној

Персино одење.

Тој неје онај Перса Шићерџика.

То је сг једна несрећна

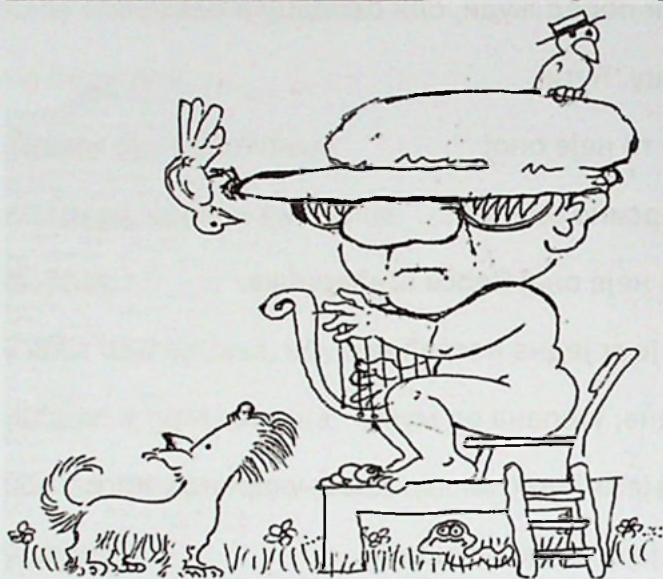
жена, утепана од муку,

тој је сг једно младо дрво, ударено у ноге,

то је сг једно слунце,

турено поза брег.

Велика сала Дома војске у Лесковцу, за ту прилику избачене столице за биоскоп, а унети столови. Огромна кафана, у току је забава за офицере и њихове лепше половине. Са бине Фејат Сејдић и његов оркестар доводе атмосферу до усијања. Прошла је поноћ, присутни у дерту. За неки дан крећу у рат. Прилази ми официр задужен за протокол и каже ми да смирим ситуацију. Ја кажем Фејату да само он свира Низамски растанак, а ја кроз маестрову музику говорим песму мог кума Радета Јовића. Персу Шићерџику. Сви присутни плачу.

Слободан Костић Коста: Раде Јовић

ТОМА СТРУЈА

Требао сам да се нађем са оцем мојег пријатеља у малој башти хотела “Москва”. Он је дошао у Југославију после низа година рада по несврстаним земљама и свом сину је купио стан у Сарајевској улици, а ја сам требао да му помогнем у куповини намештаја, тј. да будем стручни консултант. Далеко од тога да сам стручњак за ентеријер, али ми је пријатељ потанко описао шта жели и како треба да изгледа стан у који ће се он уселити кад одслужи војни рок. Акценат је био на бару чији је шанк пресвучен кожом, и то правом. Светла изнад шанка, а и сва сијалична места требао је да уради школски друг повратника из Африке. Мали проблем је био што ја нисам имао појма како изгледа отац мог друга, сем да се зове Михајло, да је проћелав и да носи наочаре са златним оквиром. За једним столом су седела три типа, од којих су двојица били проћелави и носили наочаре са златним оквиром, а један је био са косом црном као ималин и није носио наочаре. Пили су немилице, а конобар се клањао до земље кад би донео пиће. Заразно су се смејали и чистили традиционалним српским псовкама. Башта је била скоро празна, и сем ове

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

тројице и мене био је један млађи пар и неколико људи који нису одговарали опису, те сам пришао столу расположене тројке и као лепо васпитано дете из Лесковца (тек сам сам дошао у Београд) рекао: “Извините, тражим чика Михајла...”

“Нисам ја Чико, ја сам Загор!”

Видешви ме збуњеног, он настави:

“Седи синко. Ти си Гиле? Седи, ја сам Михајло, Бацков отац. Шта ћеш да попијеш?”

“Кока колу...”

“Не зајебавај! Конобар! Понови туру и донеси још један вињак и киселу воду. Гиле, ја имам паре, ал немам појма како да опремим стан...”

“Па кад си живео на дрво у Африку, добаци онај са црном косом”.

“Ово је Тома Струја, много добар мајстор и још поголема будала, а овај овде је Жика, сељак из Навалин, бизнисмен у покушају. Жика је то вече убедио Михајла да му да позајмицу од тричавих 20.000 дојч марк, да у оквири мале баште хотела Москва отвори фаст фоод, а уговор је потписан на кафанском парагон блоку. Ја, као једини још трезан, сам га писао, а био сам и сведок заједно са Томом Струјом. Уговор је гласио: “дана тог и

ЧАРШИЈА

тог, 1981. год, ја, Михајло... , дао сам на Жику, на зајам 20.000 марке, без камату, а да ми ги врати до ... .. , а ако ги не врати на време за сваки дан кашњење ће добије ћутек ... Уговор су потписали Михајло и Жика и ја и Тома, ко сведоци. Михајло никад себи није опростио што није послушао Жику и ушао с њим у ортаклук јер је тај киоск у Балканској улици постао машина за прављење пара. Жика је вратио позајмицу, а волео је да виче испред локала: "Има ли још неки коме дугујем? А? Нећете у ортаклук са Жику? Е сад, прц!

Да није те године Михајло дошао из Нигерије, ја никад не бих упознао Тому Струју, првог српског електричара. Тако се представљао, а на моју опаску да је Никола Тесла први српски електричар, одговорио је да то није доказано и да га својатају Хрвати, а њега нико не својата. Рођени Лесковчанин, рођен у Подворце, насеље Радничко, а пре тога Чапљино бресје. Успут да уђе у овај текст да је Хемијска школа некад била коњушница, ту су биле Тонкићеве штале. Беше некад и хотел Дубочица, а пре тога је био Тонкићева палата. На месту где је било Тричково млинче је сад билборд. Чисто да лоцирамо где је Тома провео детињство. Никад ми није рекао зашто је дао реч и одржао је да никад неће да се врати у Лесковац, ама ни за викенд.

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

Кад смо се упознали радио је као шеф расвете, мајстор светла, у Атељеу 212 и оставио је за наследника Милета Пилета. Био је главни и за светло у Битеф театру, а одласком у пензију радио је преко своје агенције расвету и озвучење за разновразне представе и концерте.

То вече кад смо оверили уговор питао ме је да ли се разумем у струју.

“Ко Марица у сулундар.”

“Одлично! На вр перчин су ми ови што се у све разуму. Ако си заинтересован за работу сутра дођи у 16 ха (баш је тако рекао 16 ха), у Два бела голуба, у Скадарлију да те упутим у посао. Супер су тезге, добра кинта, али тврда работа.

Ја сам већ радио, и то све у првој смени, а како сам разумео да се код Томе ради од 16 ха па до 23 ха, а нисам гадљив на пару, ја сам почео да тезгарим.

У Зетској улици била је летња сцена и ту се сваке вечери давала представа по Стеријиним текстовима, а у режији Радосава Зеленовића. Звезда глумачке екипе била је Злата Нуманагић, која је те године била хит на филмском фестивалу у Каиру, а онако плава и прелепа, залудела је Египћане, а и шире. Углавном су били глумци из Позоришта

ЧАРШИЈА

на Теразијама, а тек на почетку каријере играла је и преслатка Даница Максимовић. Мој посао је да са још неколико људи које је ангажовао Тома припремим сцену, да се пењем на стуб висине 10 метара да скинем цераду са рефлектора и поставим шајбне у боји и, наравно, да после представе скинем шајбне и ставим цераду. Жив сам умро кад сам се први пут попео на стуб који се малчице љуљао, али да признам да се плашим не бих рекао ни под најгорим мукама, јер сам видео да је Тома зајеван шеф и да су двојица остала без посла за ситницу. Један је закаснио десет минута, а други јер је рекао да он мисли да може и другачије да се уради од онога како му је Тома рекао.

“Ниси ти плаћен да мислиш, него да радиш како ти се каже!, урлао је Тома, иначе ситне грађе и скоро буљавих очију. Био је врло непријатан кад попије, али кад је трезан или благо припит, то је ерупција хумора са насмејаним очима и душом као памук. Тома је и сам знао за дуалност свог карактера, али на памет му није падало да се било коме извињава.

“Видиш, мајка (тако се обраћао онима који су му били готивни), знам ја да сам ђубре кад се напијем, али... кад бих ја знао где је та црта...”

“Која црта? Видиш ову чашу? Видиш, ниси ћорав: е сад, видиш овај вињак у чаши? На пример ја пијем довде, и покаже докле, и до тада сам ја океј, забаван, духовит, прва лига... И онда попијем још мало и постанем говедо пијано! Кад би ја, мајка, знао где је црта коју не смем да пређем ... мораш да знаш где је црта кад пијеш, јер ко воли да је говедо пијано?”

Иако ми је све теоријски било јасно, дуго ми је требало да практично нађем црту коју Тома никад није могао да нађе.

На углу, преко пута фонтане у Скадарлији, била је, а и сада је пекара где је специјалитет била кајзерица са гулашем или кајмаком или урнебесом или, хрסקаве и топле кајзерице којима је одсечен врх и од њега настаје поклопац. У шупљикаву погачицу следи нешто од набројаног. И сад док пишем иде ми вода на уста и удишем све мирисе из радње. Мада дуго после од догађаја који ћу описати отишао сам до пекаре у Скадарлији и више та кајзерица није имала тај укус из 1982. У ствари више ми ништа нема тај укус који памтим. Нешто није у реду са мојим чулима или је то тако због протока времена?

Глумци су долазили на пола сата пре представе, већина, а неки и много раније, јер је амбијент

ЧАРШИЈА

позоришта био предиван. То је у ствари велико двориште, на чијем је крају, супротно од улаза, а улазило се с улице, била направљена бина, у чијем саставу је било огромно дрво. Тома није дозволио да се сече, већ га је уклопио у амбијент сценографије, а данима сам ко млад мајмун висео по гранама и увезивао каблове са новогодишњом расветом, али су сијалице биле само у жутој боји. Испод дрвета је ставио мали рефлектор, те је дрво било осветљено на разне начине и било је ко у бајци. Тома је био уметник свог заната.

Глумци, а и глумице би пре доласка на представу свратили до пекаре и јели ко на пикнику испод дрвета на сцени. Злата Нуманагић ме једном замолила баш онако глумачки да јој купим кајзерицу. Широко осмех, топао поглед и био сам спреман и да умесим кајзерицу, а не да тркнем да јој купим. Кад сам видео колики је ред, а био је ред ко испред Жикине ћевабџинице у Балканској, почео сам мало да цвикам шта ће бити ако Тома примети да ме нема. Да се вратим и кажем Злати која ме је тако лепо замолила да тркнем по погачицу да пекара не ради? Не долази у обзир.

Коначно, долазим на ред, не чекам ни кусур, трчим и предајем Злати ужину, окрећем се и пљас! Тома ми је развукао такву шамарчину да

су ми сузе пошле. Од бола, беса, понижења ... Да ми није тако пластично објаснио шта је црта у пићу, можда бих прешао своју црту и закуцао га у главу.

“Ја тебе нисам запослио да купујеш земичке него да наместиш сцену, провериш осигурачи, каблови...” Грми Тома, па се обруши на глумицу која само што је загризла погачицу. “Ти, бре, отписана (Злата је била те године изузетно популарна јер је снимила филм и серију “Повратак отписаних”), не ми глуми звезду него си сама купуј земичке. Ти да си нека звезда била би у Кан, а не цело лето у Београд! Искључим расвету, па кур мој ће глумите!

На тежи, али и бржи начин сам научио да свако треба да ради свој посао и да у Србији нема звезди, већ више или мање познатих фаца.

Вратио сам овај шамар Томи, а да нисам ни планирао. У екипи представе био је и момак који је завршавао неки курс за позоришну шминку, па ме замолио да му будем заморче. Што да не? Представа иде својим током већ двадесет дана, свој посао сам одрадио и сада чекам да се представа заврши и да покупим пинкле. Завалим се у фотељу, шминкер ради на мени, ја дремуцкам, јер стиго ме умор, радим три смене...

ЧАРШИЈА

Погледам у огледало кад је била готова маска и да нисам знао да сам ја тип у огледалу, препао бих се. Франкенштајн! И баш тада нестане струја. Само тада. Никада пре и после тога. Комплетна сцена у мраку, гардероба, двориште, дрво ...

“Гиле! Гиле!!!, виче Тома, брзо горе, торбу, торбу донеси!”

То је горе иза сцене, где Тома пушта музику, игра се са светлом... Не знам како сам у оном мраку нашао торбу, али сам је нашао. Извадио сам батерију, укључио и трк код Томе. Он је већ поред разводне кутије и рукама пипа да некако види који је осигурач најтоплији. Спази мене, тј. мене до колена, јер је толико осветљавала лампа, истрже ми лампу и торбу из руке, грозничаво тражи глинерицу да испита осигураче. Ја се сагињем до њега, он мења осигурач, светло обасја све оно поменуто што је било у мраку. Чујемо аплауз публике, представља се наставља ... Тома се окреће и види мене ко Франкенштајна. И пада у несвест!

Нисам му се извинио, али није ни он мени, па смо егал.

Већ сам два месеца тезгарио код Томе, а динара нисам добио. Он је имао уговор са Удружењем

драмских уметника Србије, а удружење са тадашњим СИЗ-ом (самоуправном интересном заједницом) за културу општине Стари Град у Београду. Шта то практично значи? Да СИЗ треба да уплати УДУС-у, а он Томи. По уговору, Тома је требао да обезбеди сценско-техничке услове за извођење представе, тј. декор сценографије, музику (не да је компонује, већ да је пушта), расвету, суфлера, гардеробу, власуљара, редара ... Укратко, то у позоришту ради 20 људи, а овде смо радили Тома, ја, власуљар и два момка преко омладинске задруге. Тезга, прва лига. Премијер лига. Урачунат хонорар за двадесеторицу. И радили смо за двадесеторицу. Коњосали. Пара ко блата, а пара нигде. Ни од корова. Штаб нам је био у кафани код ДВА БЕЛА ГОЛУБА. Већ смо дебело ушли у минус, пошто смо тамо пили и кафенисали на црту, коју нам је иначе одобрио Драган, управник кафане, иначе родом из Прокупља. Почела је да га хвата блага паника да нећемо да измиримо дуг.

“Земљаци, имате рок три дана да измирите дуг. Можете још три дана на црту и крај”, рекао нам је. Тома му је ладно одговорио да га је разочарао и као човек и као комуниста и моментално је заказао вечеру за десет особа са подразумеваним аперитивом и вином после вечере за два дана

ЧАРШИЈА

и рекао му је да све сабере и нек дода бакшиш. Платиће пре вечере, а дуг од црте измириће чим СИЗ уплати. Драган оде да рачуна, а Тома ме приупита:

“Мајка, кад примаш плату?”

“Сутра, одговорих му.”

Напомена: све ово се дешавало у времену када плате нису касиле, сем хонорара, а данас је то изједначено, јер касни и једно и друго.

“Слушај сине, да видимо колка муда имаш. Учипи се са платом да покријеш цех. Ја ћу на вечеру да позовем главоње да погурам уплату. О-кеј?”

“О-кеј, кажем ја, јер не долази у обзир да испадне да немам јајца.”

Враћа се Драган са рачуном, а Тома му каже да заокружи. Ја се олади кад видо колки је рачун, а он га још и заокружује... (Чим се изнервирам, заборавим на књижевни српски).

Цех је био таман толики да останем без жуту банку (као да је знао колика ми је плата), а треба ми дође девојка из Лесковца. Плус, становао сам приватно и увек сам прво од плате одвајао за кирију. Напоменух ипак Томи да ако платим вечеру, нећу имати за кирију.

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

“Е, добро ме подсети за стан. Сместићу те код моје пријатељице. Хиландарска, строги центар. Време је да и ти почнеш да живиш у Београду.”

“Добро је мени и у Железнику, одговорих”.

“Јесте. Само ти треба два дана јахања да дођеш до центра... Видим ја да ипак немаш херца. Не тражим ти ја лову на поклон. Враћам чим...”

“Уплати СИЗ, прекинух га.”

“Не, него Жика.”

“Који сад Жика?”

“Што ти га нашика! Ће позајмиш или не?”

“Ма, оћу, него је л засебан улаз код твоје пријатељице?”

“Госпођа је на мору. Ради и стан ти је слободан за џабака до септембра.”

“Ал, сад је 30. јули. Па, опет ли да тражим стан за месец дана?”

“Ја ћу ти нађем стан. Значи, договорили смо се. Сутра примаш плату и дајеш је Драгану.” Драган ме је пре тога неповерљиво питао где радим.

“У Београд-електро”, одговорих му.

ЧАРШИЈА

“Онда је све у реду. Видимо се на вечери.”

Београд-електро је у то време био једна од најјачих фирми у граду. Налази се у Макишу, близу Железника, па сам и због тога тамо становао. Београд-електро је био део Унија-електро, а он се састојао из Сарајево-електро, Бор-електро... електро из сваког града, сваке републике СФРЈ, плус две покрајине. У Србији је био и Ниш-електро, и Лесковчани генерације 50 и неке за заклетву Титу ја певао сам стих добро памте где је била робна кућа Ниш-електра. Сад је ту Робна кућа браће Кинеза. Мој чича је био возач генералног директора Ниш-електра, а генерални Београд-електра је био из Куршумлије. И ето мене у Београду. Почео сам као физикалац и онда кад су учили мој потенцијал, био сам унапређен у помоћника магационера, са сјајном перспективом да постанем млађи самостални референт продаје нечега...

А продавало се свашта: од најмање клеме до каблова за далековода. Каблови на Макишу, ситна роба по продавницама у Београду, а управа и сви могући референти у Кнез Михајловој број 9.

Да се вратимо вечери у ДВА БЕЛА ГОЛУБА. На вечери је било весело. Нисам скидао осмех са лица, а у себи се молио да већ сутра легне уплата

од главоња. Девојка ми је најавила долазак. Шта је требало да јој кажем, да сам тотални банкрот са ороченим коришћењем стана у центру.

Молио сам се да Тома не пређе црту и да присутнима не помене мајку и фамилију у најближем смислу. На срећу, није је прешао.

А ја? Ја се и дан-данас не сећам како сам се пробудио у стану код госпође у озбиљним годинама.

“Ајде, душо, да попијемо кафу. Морам на посао. А и ти, цвркулала је.”

Кроз маглу ми се враћа сећање. Госпођа, тј. другарица је радила у Министарству културе.

Годину дана пре тога сам убеђивао девојку да дође код мене у Београд. И сада кад сам је коначно убедио, пуко сам ко звечка у дечијим рукама... Прошао је рок од три дана, а ми не само да нисмо покрили минус, него га и увећали. И онда брука над брукама, укинута нам је црта. На тај дана је и дошла моја љубав. Морао сам да позајмим од земљака солидну суму до плате и ево ме са лепота девојком у ДВА БЕЛА ГОЛУБА, театрално зовем конобара, поручујем и кажем да одмах наплати јер журим. Стављам лову на сто да види да нисам на црти.

ЧАРШИЈА

У том тренутку у кафану улази Тома. Као да зрачи.
Успут рече:

“Оо, стигло снајче!”

Подиже своју чувену торбу на сто и отвори је. На сто почеше да испадају моторцангле, шпиццангле, цвикцангле, осигурачи, глинерица и... гомила пара.

Хонорар за тезгу за сва три месеца.

У дворишту Филозофског факултета у Београду, тада друг, а сада господин Петар Зеџ поставио је 1982. год., тј. режирао представу МУШИЦА, по тексту ренесансног писца Руцантеа. Петар Зеџ је био и оснивач позоришта које је по месту извођења представа и добило име Позориште двориште. Неку годину касније Петар Зеџ је постао и доктор наука, а на којој области је докторирао из области театрологије и није толико битно за ову причу. Важно је да се простор који зврји празан, а испуњава услове за привођење намени приказивања дела из области културе тој намени и приведе. Наравно, потребно је и да имаш кликер да то урадиш, а још више слуха оних који одлучују о коришћењу простора, да ти то и одобре.

У Лесковцу, Раде Јовић је за то имао кликера и воље да то уради и, наравно, подршку градских

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

отаца, те је направио Прозориште двориште. Не, није штампарска грешка. Тако се звало П(Р) ОЗОРИШТЕ ДВОРИШТЕ. У дворишту куће Боре Пиксле наступали су писци, глумци, музичари, организоване изложбе, тематске вечери ... Двориште је ту и чека да се појави неко са кликером и слухом.

Те 1982. више нисам радио за дневницу код Томе Струје, већ сам био ортак са 50 посто зараде по одбитку трошкова, а трошкова на срећу нисам ни имао, јер сам на тезгу долазио градским бусом, а од фирме сам имао повластицу за возњу. Радио сам исто што и на тезги у Скадарлији, а то је да пустим публику и био задужен да пуштам музику и да "убодем" светло при промени сцена. На моју срећу, није било много промена, а музика је ишла на почетку, у средини и на крају представе. Малчице је било заједано што смо упоредо имали тезгу и у Скадарлији, али опет на срећу Мушица је почињала сат и десет минута касније, те бих ја прво пустио публику у Зетској улици, па трчао до улице Вука Караџића да пустим публику и музику и ту био до прве промене, па трк до прве представе да помогнем Томи. Па трчи горе да упалим рефлектор за централну сцену... и функционисало је ко швајцарски сат, а да нико није ни знао како то функционише. А зашто би

ЧАРШИЈА

знао, њихово је било да глуме, а наше да им створимо услове за несметану креацију на сцени.

Прво смо морали да средимо двориште, а то је значило избацити много ђубрета, ошишати траву, буквално искрчити жбуње, закрпити рупе на бетонској подлози. Довести у ред клупе и унети преко сто пластичних столица, па окречити фасаду зграде у дворишту, јер је један прозор играо у представи. Наиме, одатле су се глумци обраћали глумцима у дворишту. И, наравно, развући силу каблова из те зграде и прикључити их на миксете, рефлекторе, звучнике.

Увек влада правило да пред премијеру ништа не функционише, па ни ми нисмо били изузетак. Три дана пред премијеру у двориште, што би се рекло, видно нервозан улази редитељ, а са њим и један од глумаца из представе Ивица Клеменц, већ тада врсни пантомимичар, касније професор на ФДУ, наравно да је предавао сценски покрет. Већ је био познат јер је имао запажену улогу у филму “Окупација у 26 слика” и мало је дизао нос у ваздух, а Тома је такве обожавао. У том тренутку ми смо испробавали миксету, а Клеменц се ухвати за метални стуб на који је требало да поставимо звучник. Тома укључи миксету, а Клеменц одскочи метар увис и паде уз крик и узвик: “Уби ме...!”

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

“Еј, немој ми глумиш ту, него на сцени.”

“Идиоте, уби ме...”

“Коме, бре, ти идиоте!?” рече му Тома, а у руци држи шрафцигер.

“Човече, дрмнула ме струја. Шта радиш?”

Тома ни под најгорим мукама не би признао да је нешто погрешо, па рече глумцу да му се учинило да га је нешто дрмнуло.

“Како учинило? Могао си да ме убијеш...!”

“Е, сад могао сам да те убијем... Прво је било уби ме, па могао си да ме убијеш... мало те пецнуло, отклонићемо то до премијере...”

Петар Зец га љубазно замоли да не чека премијеру него ако може да доведе све у ред у току дана.

“Нема проблема, шефе .. а ти Клементинац, је л знаш како се праве риђи људи?”

“Ај, кажи како се праве риђи људи?”

“Извадиш га на кишу и чекаш да зарђа... а кад зарђа...”

“Е, и није ти нека фора...”

“Питај ћалета ако не верујеш.”

ЧАРШИЈА

Клеменц одмахну руком и сваки пут је у широком луку заобилазио стуб на који га је дрмнуло.

У представи су играли и Неда Арнерић, свакако звезда екипе и ненормално интересовање публике за представу је било управо због ње, а још више због њеног костима који се састојао од трачица у боји, а трачице овлаш проштепане тако да костим више открива него скрива. Еротично, изазовно. Њен супруг у представи је био Лазар Ристовски, коме је ангажман у Мушици прва значајна улога. У генерацији која је била класа Лазе Ристовског били су и Богдан Диклић, Радош Бајић, Снежана Савић... Како је 1980. снимиио филм, а и серију Светозар Марковић и имао насловну улогу, ни он није био непознат публици, али и даље мислим да је вечита гужва за карту била превасходно због костима Неде Арнерић. Улогу војника и љубавника играо је, нека ми опрости, али прошло је скоро четрдест година од тада глумац који се звао Горан, а презимена не могу да се сетим јер га касније нисам видео ни на филму ни у серијама, а позоришту га нисам запазио. Био је одличан као и сви у екипи, али је Лаза носио шњур. Неколико представа се држао и текста и режије, а онда су почеле урнебесне импровизације и публика је почела да долази и због Лазе.

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

Више је публике остајало испред улаза, него што је могло да уђе у двориште и већ после пет извођења почеле су да се продају карте данима унапред. Није сметала публици ни најезда комараца, мада смо на улазу од другог дана нудили и крему против комараца. Не, нисмо је продавали, већ сугерисали да захвате из кутије и намажу руке и лице. Ко је мислио да се зезамо, горко се покајао. Глумци и екипа из представе су редовно користили крему после болног искуства на премијери. Неда је имала највише проблема са комарцима. Због костима.

Ивица Клеменц, као врсни пантомимичар, имао је своју сцену кад води Лазу, који му је ставио руку на раме и иду кроз густу шуму, шибље, баре... радња се догађа у мрклом мраку, а режијски се тада укључује све расположиво светло, двориште блешти, публика ставља руке изнад очију, а Клеменц само говором тела и мимиком лица дочара и мрки мрак и како прескаче корење, удара у дрво. За њим Лаза као слепац. Кад изађу из шуме громки аплауз за умеће Ивице Клеменца и комику Лазе Ристовског. И било је тако свако вече, тачније једно пет вечери, а онда на петом извођењу, док иду кроз шуму, Клеменц с времена на време каже: "пази, куме, дрво, корен, рупа ... а онда кад су на чистини Лаза му завуче прстенац и

ЧАРШИЈА

каже: “Куме пази ... прстенац. Извини куме, нисам могао да одолим. Много се врцкаш...” Публика да умре од смеха јер фаца Ивице Клеменца кад добије прстенац не може да се опише, али тера на заразан смех. И нећете веровати, оставили су ту сцену са Лазиним додатком и молбу Клеменчеву да фингира гесту, а не да га подиже од земље. Сугестија је прихваћена, али би се Лаза с времена на време занео.

Улазио је и публику, тражио цигарету, као прави димну завесу да се сакрије. Петар Зец га је молио да то не ради, јер дуван још није ни дошао у Европу кад се одиграва радња представе.

“Ајде де, ко зна кад су у Европи почели да пуше. “

Ја мислим да је ову цаку са цигаретом убацио због хроничних кашњења хонорара, па је осмислио начин да се духовито ижица за дим два.

Представа за мало да не дочека предвиђени број извођења због сцене секса где Лаза у ритму музике води љубав са Недом, која му се обесила о врат и обгрлила ногама око струка. Опет блешти светло, ритмична музика која на четири такта има крешчендо испраћен покретима глумаца... Публика не дише. Сетите се костима. И то је било урађено пет или шест вечери како је изрежирано,

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

а онда је Лаза, када музика исцури, почео да баца Неду, прецизније да је полаже гледаоцу у крило. И увек на исту столицу у средини, тако кад се то прочуло почела публика сат времена раније да долази, не би ли се дочепала столице у средини првог реда.

Е, сад, ако је гледалац старији, следи текст: “Без старца нема ударца...”, а ако је омладинац: “Немој, сад кад одеш кући немој да читаш Десанку ...”, а војнику би рекао: “Тито, партија, омладина, акција, сви смо ми армија” - и сутра је на капији било стотине војника. Неда је молила да је не баца у публику, редитељ такође, а онда је једно вече на представу дошла Недина баба. Лаза је свечано обећао да ће се сцена одиграти онако како је и изрежирана. Завршила се та сцена реченицом: “Држ је баба да је ј....о.

Неда данима није говорила са Лазом, представа се играла без бацања, на велику жалост публике.

ВЕЛИЧКОВИЋ

Миодраг Величковић-Мивел (1943-2010)

Завршио је Средњу уметничку школу, Богдан Шупут"у Новом Саду. За време служења војног рока у Скопљу урадио је стрип "Ситне муке друга Луке" у војном листу За победу. До почетка осамдесетих година прошлог века ради као технички уредник листа Лескотекс, а онда прелази у лесковачки недељник Наша реч где до пензије ради као новинар, карикатуриста и технички уредник. У Нашој речи ради и недељни стрип каиш "Боцко".

Урадио је више од 40.000 карикатура и стрип табли, а објављивао је у Парис Матсх, Уомиори Схибун, Политика, Вечерње Новости, НИН, Јеж ...

Успешно се бавио и сликарством.

Маја 2010. постхумно је награђен плакетом "Никола Митровић Кокан" за допринос српском стрипу.

Јуна 2010. на Дванестој смотри младих стрип-аутора установљена је по свом карактеру јединствена на простору Балкана, награда

ДРАГОСЛАВ ГИЛЕ БРАНКОВИЋ

”Миодраг Величковић Мивел” која се годишње додељује за најбољи сатирични стрип.

Најнаграђиванији карикатуриста са простора бивше Југославије, са сто пет награда, а освајао их је на конкурсима широм света. Јапан, Румунија, Кипар, Тајван, Турска ...

Наравно и широм Југославије.

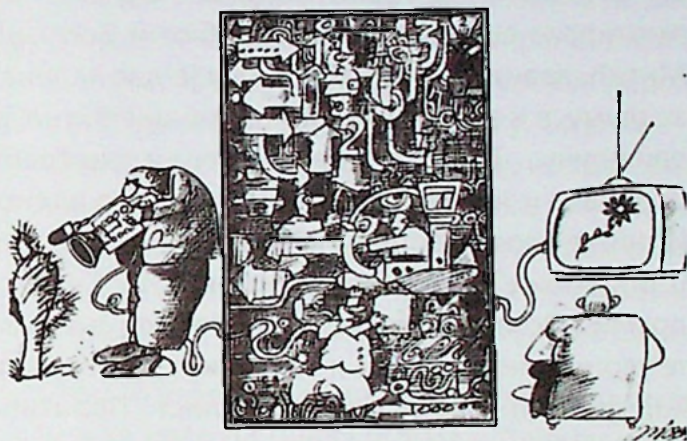
Господина Величковића сам упознао док сам једно краће време објављивао у “Нашој речи” приче на дијалекту из угла лика Тодора Баксуза из представе “Дунђери”. Оставио је на мене утисак тихог, ненаметљивог и бескрајно духовитог човека. Да сам тада знао оно што сада знам о његовом раду, чисто сумњам да бих га замолио да ми илуструје мој текст “Дунђери”. Мислим, он светски признат, а ја се тек појавио на сцени. Рекао је да му донесем текст и за десет дана карикатуре се биле готове. Због хроничног помањкања новчаних јединица још нисам објавио књигу, али су карикатуре и текст од којих је настала представа објављене у “НовојНашој речи”. Једног дана, нек је здравља, објавићу и књигу. Захваљујући Миодрагу Величковићу, добио сам подстрек да се бавим писанијем.

Сем што је урадио карикатуре за књигу, Вели-

ЧАРШИЈА

чковић ми је поклонио пар црно-белих и једну карикатуру у боји и, како су без речи, а говоре више од хиљаду речи овом приликом их објављујем. По први пут.

ВАЛТЕР

Власотиначки алтернативни театар је била аматерска сцена цији је члан био и Богољуб Митић, звани Боге Мизе. Бог му је дао таленат за глуму, а и за певање, али то је мање битно за ову причу... Таленат је дар од Бога а дар треба даривати и то је Боге Мизе и несебично радио. Играо је улогу Дропца у “Путујућем позоришту Шопаловић”, а Ђенерала Недића у “Српској драми”. Освајао награде на аматерској сцени за те улоге, а учествовао је и на турниру духовитости који је годинама организовао лист “Политика експрес”. Чинио је све да његов рад примети познати и признати сценариста, а власотиначки зет, Синиша Павић. Онда се десио кастинг за серију “Породично благо” и коцкице су се поклопиле. Кастинг је прошао и Предраг Смиљковић, који је венчани кум на Боги Мизе. Широкој публици познати као Ђоша и Тика Шпиц, постају енормо популарни, пуне сале широм Србије а и шире са дуо комедијом “Леле, бато” коју је за њих написао Синиша Павић.

А требало је да се у серији појаве и они и фамилија из Стајковце у пар епизода, али видевши крупан

ЧАРШИЈА

план кумова, редитељ Аца Ђорђевић, рођен у Нишу, инсистира код сценаристе да распише улоге за ликове Ђоше и Тике Шпица. Остало је историја. Фасцинација тв публике тв ликовима је за дубљу анализу, а мени је невероватно да део публике помисли да су ликови са екрана такви и приватно. Наравно да нису већ су својим даром учинили да им поверујемо да јесу. То је врх у глуми, у позоришној и телевизијској; и када мене питају које за мене бољи глумац: Тика или Ђоша, имају ли Академију за глумци, стварно ли су из Стајковце из Власотинце, стварно ли су приватно такви какви су на телевизор, ожењени ли су ...

Не знам ко је бољи, али знам да бољег глумачког пара није било од Павла Чутуре и Паје Јарета, а да ни Павле Вујисић није имао Академију па је несумњиво најбољи српски глумац свих времена. О томе ко је какав приватно никад не причам јер сам тако васпитан, одакле је ко, детаљ је за личну карту, а мени је битно да сам уживао у представи и глумачком умећу.

Мени су се коцкице поклопиле када је Боги затражио да му напишем нешто много смешно и да се не утепујем с много уметност. У то време сам радио у ЛНП и у току је био рад на представи "Морска со", неког бугарског аутора, у режији Оливера Виторовића, а ја сам био помоћник редитеља.

Лепо звучи, али практично је то значило да сам бринуо о њему јер је дошао на штакама и борио се са болешћу којој не помињемо име. Спавао је пар сати, бесомучно пио. Сви су мислили да једва чекам да му видим леђа, а ја бих сваки дан, сваки секунд проведен с њим сувим златом платио. Све што сам ја истински научио о позоришту је од господина Оливера. У градском листу "Наша реч" прочитао је моје приче и предложио да од њих направим текст који би играли Предраг Смиљковић и Богољуб Митић. Хтео је да га режира, а да ја будем менаџер представе. Кад ти то каже човек који је у том тренутку имао сто режираних представа, добрих представа, добијеш тај ветар у леђа и ја сам буквално за дан написао комедију "Дуњђери", са поднасловом "Слободни зидари из Црну Траву." Професор, како сам ословљавао господина Оливера, урадио је драматизацију, за столом изрежирао и рекао "Готово. Носи дебелом и предложи му сарадњу."

Кад сам видео како се слатко смеје док чита текст, већ сам себе видео као врло успешног менаџера и рекох му да ће он и кум да тој исцепе ко свиња масан џак и да имам и редитеља, а он ме прекину: "Ти ли не знаш да ја и кум не радимо више заједно... искршили смо погачу..."

ЧАРШИЈА

Боге је рекао да ће представу урадити са мном а Оливера је болест онемогућила да нам изрежира “Дуњћере”.

Играли смо представу пет година и небројено пута, а онда, без свађа, просто због замора материјала, престали смо да је играмо. Наставили смо сарадњу у неким серијама и кроз текстове које сам писао за њега. Остали смо пријатељи до краја и сада када га физички нема, све што напишем он први прочита. И ако се насмеје као оног дана када је читао “Дуњћере” знам да је добро.

БИОГРАФИЈА

Драгослав Бранковић је рођен 13. марта 1959. године у Лесковцу. Своју позоришну каријеру започео је у Београду и наставио у Народном позоришту у Лесковцу. Написао је и играо у комедијама “Дунђери”, “Црвен Бан” и “Ништа лично”. Због велике популарности, комедије: “Мигавци”, “Црвен бан” и “Дунђери”, у сарадњи са глумцем Богољубом Митићем, издате су на ДВД-у. Режирао је, глумио и адаптирао текст комедије „Љубав је реч“. Своју каријеру драматурга наставио је као слободни писац. У оквиру културног центра Лесковац, са писцем Радетом Јовићем основао је позоришну трупу “Мало позориште на Широкој чаршији”. Писао је дечије представе и телевизијске серије. Његове дечије представе: “Прича о позоришу”, “Суђење Деда Мразу” и “Чаробна књига”, већ готово једну деценију играју се у свим великим културним центрима и школама у земљи и региону. Године 2000. започиње сарадњу са српским редитељем Драгославом Лазићем са којим, као косценариста, пише игране серије за агенцију “Чаплин” у Београду. Тренутно глуми у новој позоришној станд ап комедији “Смех као лек”, чији је аутор.

РЕЦЕНЗИЈА

Још је Аристотел запазио да је човек једина животиња која се смеје, и по томе је јединствен на планети. Међутим, планета је и долина плача, како би библијски писац рекао. Човек себе из трагичности може да трансцендира само моћима хумора и смеха, када је подобан Богу. У античком погледу на свет, смех је додељен боговима, а људима остају сузе и јад.

Сваки напор да се живот погледа и са смешне стране, моћ да нас неко засмеје, ваља поздравити као крајњи алтруистички гест. Људи коју умеју да препознају или пластично предстве смешне стране наше егзистенције су навигатори позитивне енергије у само било живота, они га лече од посрнулости и поспаности, од учмалости и презобиљности која води у ћорсокак. У људе који су на овој позитивној координати живота спада и наш глумац и писац Драгослав Бранковић Гиле, и да је томе тако, управо потврђује својим књижевно-хумористичким делом "Дунђери". Надимак Гиле у лесковачкој дијалектској варијанти потиче од глагола голичкати, односно голицати, што значи надраживати и терати на смех. Дакле, ни надимак нашег писца није тако случајан како би могао да се чини: он упућује на његову животну вокацију,

спонтаног и оригиналног хумористе, како речима тако и фацијалном експресијом и пантомимом. Гиле је неоспорно талентован и као глумац и као писац својих представа, које стално надограђује. И оне озбиљне као инфаркт Гиле уме да заголица и насмеје, што је особина хумористе од стила и аутентичног нерва за смешно.

Хумористички играказ “Дунђери” написан је лесковачком варијантом језика, и баш у овој јужносрбијанској варијанти говора Драгослав Бранковић остварује своју сјајну сатиричност, ироничност и саркастичну жаоку која је критички однос према нашем менталитеу уопште. Гиле је критичар нарави, али благородан и духоугодан, он не хули на људе, он их само подсећа на њихову стварност и оне димензије које човека често чине мањим но што јесте и што може бити. Призори из живота које Гиле успешно игра на позорници пажљиво су пробрани и репрезентативно илуструју животни миље људи јужних крајеве али и њихово сирово, па и сурово понашање, које има и своје лудичко-хуморне димензије. Гиле је хомо луденс, човек игре и човек смеха, који уме да се поиграва и са оним што другима не пада на памет. Хуморна луцидност коју Гиле показује и у тексту и на сцени за сваку је похвалу и подршку.

Др Јовица Стојановић

Садржај

ТОДОР БАКСУЗ.....	5
ПРИЧЕ ИЗ ЧАРШИЈЕ.....	48
ШАЛА.....	49
БАБА ИЗ НЕМАЧКЕ.....	51
КАМЕН.....	57
БАРАКА.....	59
ВЕРА.....	61
ОТАЦ.....	65
БАБА ЂУРЂА.....	71
ПОЛИТИКА.....	85
МАЂИЈЕ.....	93
ЉУДИ ИЗ ЧАРШИЈЕ.....	97
ФИЋА.....	97
КОСТА.....	103
РАДЕ.....	111
ТОМА СТРУЈА.....	119
ВЕЛИЧКОВИЋ.....	141
ВАЛТЕР.....	144
Биографија.....	148
Рецензија.....	149

Издавач:
Народна библиотека „Радоје Домановић“
Лесковац

Драгослав Гиле Бранковић
ЧАРШИЈА

Уредник
Весна Илић

Рецензент
Др Јовица Стојановић

Дизајн корица
Миља Бранковић

Илустрације
Миодраг Величковић-Мивел
Слободан Костић

Штампа
Делтаграф, Лесковац

Тираж
200

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА
"РАДОЈЕ ДОМАНОВИЋ"

СИ 821.163.41-32

БРАНКОВИЋ Д.
Чаршија

000313440

COBISS

Д. БРАНКОВИЋ

Ја сам тезгарош. Нисам дуњџер не радим на пијаци али сам прави тезгарош. Добро, имам и статус слободног уметника. Док ме не ухапсе, а ја робити статус слободњака има друго значење.

Ја сам срећан човек јер радим посао који волим и који ми никада неће досадити.

Себе доживљавам као паметног човека, мада сам углавном играо будале са часним и изузетима али ту ми нико није крив јер све што сам написао ја сам и играо.

Сада сам склонио своје мисли и јунаке у књигу Чаршија, а чаршију чине људи. Прави људи.
Упознајте их.